

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi radiotaajuuksista ja telelaitteista annetun lain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan että radiotaajuuksista ja telelaitteista annettuun lakiin tehdään sähkömagneettista yhteensopivuutta koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä annetun direktiivin muuttamisesta johtuvat viestintäverkkolaitteita ja viestintäverkkoja koskevat muutokset.

Samassa yhteydessä lakiin tehdään myös muita muutoksia. Radiolupaa koskevaan sääntelyyn lisätään televiestinnän voimavarojen antamista suuronnettomuuksien lievittämiseen ja pelastustoimiin koskevan yleissopimuksen edellyttämät lievennykset. Ilman lupaa käytettävän luvanvaraisen radiolähetimen tunnistamista ja paikantamista helpotetaan siten, että Viestintävirastolle annetaan

oikeus käyttää tunnistamistietoja myös tähän käyttötarkoitukseen. Valtioneuvoston ja Viestintäviraston radiotaajuuksien käyttöä koskevaa toimivaltajakoa muutetaan. Radiotaajuuksien keskeiset käyttäjäryhmät veloitetaan varautumaan poikkeusoloihin. Lisäksi lakiin ehdotetaan tehtävän eräitä muita vähäisiä, lähinnä teknisluonteisia muutoksia.

Lakien on tarkoitus tulla voimaan direktiivin mukaisesti siten, että lait on annettu viimeistään 20 päivänä tammikuuta 2007 ja sähkömagneettista yhteensopivuutta koskevat säännökset tulevat voimaan 20 päivänä heinäkuuta 2007. Muiden muutosten on tarkoitus tulla voimaan mahdollisimman pian lakien antamisen jälkeen.

SISÄLLYSLUETTELO

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ	1
SISÄLLYSLUETTELO	2
YLEISPERUSTELUT.....	3
1. Johdanto	3
2. Nykytila.....	3
2.1. Lainsäädäntö ja käytäntö	3
Viestintäverkkolaitteiden ja kiinteiden asennusten sähkömagneettista yhteensopivuutta koskevat vaatimukset	3
Radiolupa ja kansainvälisissä pelastustehtävissä käytettävät radiolähettimet	4
Radiotaajuuksien käytöstä päättäminen	4
Luvattoman käyttäjän tunnistaminen ja paikantaminen	5
Taajuuksien käyttäjien varautumisvelvollisuus ja poikkeusolot sekä puolustusvoimien tiedonsaantioikeus.....	5
Muut asiat	5
2.2. Kansainvälinen kehitys sekä ulkomaiden ja EU:n lainsäädäntö.....	6
EMC-direktiivi ja R&TTE-direktiivi	6
Uusi EMC-direktiivi ja keskeiset muutokset	7
R&TTE-direktiivin soveltamisala	7
Tampereen Yleissopimus.....	8
2.3. Nykytilan arviointi	8
3. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset.....	8
3.1. Tavoitteet	8
3.2. Keskeiset ehdotukset	8
4. Esityksen vaikutukset	9
4.1. Taloudelliset vaikutukset.....	9
4.2. Vaikutukset viranomaisten toimintaan.....	9
4.3. Yhteiskunnalliset vaikutukset.....	9
5. Asian valmistelu.....	9
5.1. Valmisteluvaiheet ja -aineisto	9
5.2. Lausunnot ja niiden huomioon ottaminen	9
6. Riippuvuus muista esityksistä.....	9
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT	10
1. Lakiehdotusten perustelut	10
2. Tarkemmat säännökset ja määräykset	15
3. Voimaantulo.....	15
4. Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys	15
4.1. Lainsäädäntövallan siirtäminen.....	15
4.2. Yksityisyyden suoja ja liikkumisvapaus	16
4.3. Säätämisyjärjestyksen arviointi	17
LAKIEHDOTUS	18
Laki radiotaajuuksista ja telelaitteista annetun lain muuttamisesta	18
LIITE	23
RINNAKKAISTEKSTI	23
Laki radiotaajuuksista ja telelaitteista annetun lain muuttamisesta	23

YLEISPERUSTELUT

1. Johdanto

Radio taajuuksista ja telelaitteista annettu laissa (1015/2001), jäljempänä radiolaki, on säännökset radiolaitteiden ja -taajuuksien käytöstä, telelaitteiden markkinoille saattamisesta sekä näihin liittyvistä Viestintäviraston ohjaus- ja valvontatehtävistä. Lain soveltamisalaan kuuluvia radiolaitteita ovat radiolähettimet, radiopuhelimet ja kauko-ohjauslaitteet ja radiovastaanottimet kuten televisiot ja radiotaajuuksilla toimivat johtotomat kaiuttimet. Telelaitteilla tarkoitetaan radiolaitteiden lisäksi myös telepäätelaitteita ja verkkolaitteita. Telepäätelaitteita ovat esimerkiksi lankapuhelimet ja verkkolaitteita esimerkiksi puhelinkeskuksen ohjauslaitteet. Matkapuhelin on sekä radiolaitte että telepäätelaitte. Lain tärkeimpänä tarkoituksena on huolehtia radiotaajuuksien tehokkaasta ja riittävän häiriöttömästä käytöstä. Lakia muutettiin viimeksi 1 maaliskuuta 2005 voimaan tulleella radiolain muuttamisesta annetulla lailla (46/2005). Nyt esitetyt muutokset johtuvat 15 päivänä joulukuuta 2004 sähkömagneettista yhteensopivuutta koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä ja direktiivin 89/336/ETY kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (2004/108/EY), jäljempänä uusi EMC-direktiivi, kansallisesta voimaan saattamisesta. Samassa yhteydessä lakiin tehdään Tampereella 18 päivänä kesäkuuta 1998 tehdyn Tampereen yleissopimuksen televiestinnän voimavarojen antamista suuronnettomuuksien lievittämiseen ja pelastustoimiin (SopS 15/2005), jäljempänä Tampereen yleissopimus, edellyttämät muutokset. Muutostarpeita on synnyttänyt myös radiotaajuuksien yhteiskunnallisen merkityksen kiihtyvä kasvuvauhti. Tämän lisäksi Viestintävirasto on käytännön toiminnassaan havainnut eräitä epäkohtia sääntelyssä, joiden korjaaminen on tarkoituksenmukaista samassa yhteydessä.

2. Nykytila

2.1. Lainsäädäntö ja käytäntö

Seuraavassa selostetaan nykyisen lain säännöksiä siltä osin kuin säännöksiä ehdotetaan esityksessä muutettaviksi. Näistä keskeisimmät sääntelyalueet ovat viestintäverkkolaitteiden sähkömagneettista yhteensopivuutta koskevat vaatimukset, radiolupa ja kansainvälisissä pelastustehtävissä käytettävät radiolähettimet, radiotaajuuksien käytöstä päättäminen, luvattoman radiolähtimen käyttäjän tunnistaminen ja paikantaminen sekä taajuuksien käyttäjien varautuminen ja poikkeusolot.

Viestintäverkkolaitteiden ja kiinteiden asennusten sähkömagneettista yhteensopivuutta koskevat vaatimukset

Viestintäverkkolaitteen vaatimustenmukaisuuden varmistamisesta on säännökset radiolain 21 d §:ssä. Pykälän 1 momentin mukaan viestintäverkkolaitteen, jonka valmistaja on soveltanut sähkömagneettista yhteensopivuutta koskevia, Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä julkaistuja yhdenmukaistettuja standardeja vastaavia kansallisia standardeja tai sellaisia kansallisia standardeja, joiden soveltamisalaa koskevia yhdenmukaistettuja standardeja ei ole, vaatimustenmukaisuus on osoitettava sisäisellä tuotevalvonnalla. Pykälän 2 momentin mukaan viestintäverkkolaitteen, jonka valmistaja ei ole soveltanut 1 momentissa tarkoitettuja standardeja tai on soveltanut niitä vain osittain, vaatimustenmukaisuus on osoitettava sähköturvallisuuslain (410/1996) 14 §:ssä tarkoitettua tarkastuslaitoksen todistuksen tai kertomuksen sisältävällä tuotevalvonnalla. Tarkastuslaitoksen käyttö on siten pakollista, jos standardeja ei ole noudatettu kattavasti.

Kiinteitä asennuksia koskevia erityissäännöksiä ei laissa ole. Kiinteään asennukseen sovellettavat säännökset määräytyvät siten asennukseen käytettävien laitteiden mukaan. Tyypillisesti asennuksessa käytettävä laite on laissa tarkoitettu viestintäverkkolaitte, jolloin siihen sovelletaan edellä selostetun 21 d §:n säännöksiä.

Viestintäverkon yleisistä laatuvaatimuksis-

ta on säännökset viestintämarkkinalain 128 §:ssä. Pykälän 1 kohdan mukaan yleiset viestintäverkot ja viestintäpalvelut sekä niihin liitettävät viestintäverkot ja viestintäpalvelut on suunniteltava, rakennettava ja ylläpidettävä muun ohessa siten, että verkot ja palvelut kestävät normaalit odotettavissa olevat ilmastolliset, mekaaniset, sähkö-magneettiset ja muut ulkoiset häiriöt (2 kohta) ja että verkot ja palvelut eivät aiheuta kohtuuttomia sähkömagneettisia tai muita häiriöitä (6 kohta). Silloin kun kiinteä asennus on osa yleistä viestintäverkkoa tai siihen liitettyä viestintäverkkoa, sitä koskevat viestintämarkkinalain 128 §:n vaatimukset. Sähkömagneettista häiriösietoa ja häiriöpäästöjä koskevat vaatimukset säädetään tarkemmin laissa radio- ja telelaiteista.

Viestintämarkkinalain (393/2003) 129 §:n mukaan Viestintävirasto voi antaa 128 §:ssä tarkoitettuja laatuvaatimuksia ja yhteensopivuutta koskevia määräyksiä. Määräykset voivat koskea muun ohessa viestintäverkon turvallisuutta ja häiriöttömyyttä (10 kohta), teknistä dokumentointia (17 kohta), muita näihin verrattavia viestintäverkolle tai viestintäpalvelulle asetettavia teknisiä vaatimuksia (21 kohta). Viestinnän häiriöttömyyden varmistamiseksi Viestintäviraston määräykset voivat kohdistua 130 §:n nojalla myös sellaisiin verkkoihin, joita ei ole liitetty yleiseen viestintäverkkoon (erillisverkkoihin.)

Viestintämarkkinalain 131 §:ssä säädetty on yleinen velvollisuus korjata häiriö, jos viestintäverkko tai laite aiheuttaa häiriötä viestintäverkolle, laitteelle, viestintäverkon käyttäjälle tai muulle henkilölle. Säännös koskee myös niin yleisen viestintäverkon osana olevaa kiinteää asennusta kuin kaikkia muitakin kiinteitä asennuksia. Samoin kiinteitä asennuksia koskee Viestintäviraston oikeus määrätä tarvittavista korjaustoimenpiteistä.

Radiolupa ja kansainvälisissä pelastustehtävissä käytettävät radiolähtimet

Radioluvasta ovat säännökset radiolain 7 §:ssä. Pykälän mukaan muilla kuin määrättyillä yhteistaajuuksilla toimivan radiolähtimen hallussapitoon ja käyttöön tarvitaan pääsääntöisesti Viestintäviraston lupa. Radio-

lain 7 §:n 5 ja 6 momentissa ovat erityiset radiolupaa koskevat poikkeussäännökset. Nämä koskevat vieraan valtion poliisimiestä eräissä tapauksissa sekä valtiovierailuja. Vieraan valtion edustajia ja muita ulkomaalaisia koskee myös 7 §:n 4 momentin säännös, jonka mukaan Viestintävirasto voi hyväksyä radioluvaksi vieraan valtion toimivaltaisen viranomaisen myöntämän luvan, oikeutuksen tai käyttöoikeuden. Tätä säännöstä sovelletaan myös 3 §:n 2 momentissa tarkoitettuihin vieraan valtion sota-aluksen, sotilasilma-aluksen ja muun yksinomaan valtion tarkoitukseen käytettävän ilma-aluksen radiolaitteisiin. Kansainväliseen pelastustehtävään osallistuva tarvitsee siten radiolähtimilleen pääsäännön mukaisen radioluvan.

Radiotaajuuksien käytöstä päättäminen

Toimilupasääntely liittyy kiinteästi radiotaajuuksien käyttöä koskevaan sääntelyyn. Viestintämarkkinalain 4 §:n mukaan radiotaajuuksia edellyttävän verkkopalvelun tarjoaminen digitaalisessa maanpäällisessä joukkoviestintäverkossa tai matkaviestinverkossa, jossa harjoitetaan yleistä teletoimintaa, edellyttää toimilupaa. Saman lain 5 §:n mukaan toimilupa on julistettava haettavaksi, kun toimilupaa edellyttävään teletoimintaan vapautuu teknisesti ja taajuuksien tehokkaan käytön kannalta tarkoituksenmukaisia taajuuksia.

Radiotaajuuksien käyttöä koskevasta päätösvallasta on säännökset radiolain 6 §:ssä. Pykälän 1 momentin mukaan Viestintävirasto päättää ensisijaisesti radiotaajuuksien käytöstä eri käyttötarkoituksiin antamallaan yleisesti noudatettavalla normiluonteisella määräyksellä. Pykälän 2 momentin mukaan valtioneuvosto vahvistaa toimilupaa edellyttävään teletoimintaan sekä televisio- ja radiotoiminnan harjoittamiseen määrättyjen taajuusalueiden käyttösuunnitelman antamalla asiaa koskevan asetuksen. Valtioneuvoston televisio- ja radiotoimintaan sekä toimiluvanvaraiseen teletoimintaan määrättyjen taajuusalueiden käyttösuunnitelmasta antamassa asetuksessa (1159/2002) on säännökset televisio-, radio- ja matkaviestinverkkojen lukumäärästä, toimintaan käytettävistä taajuusalueista sekä eräistä teknisluonteisista sei-

koista. Käyttösuunnitelmassa ratkaistavat asiat ovat tyypillisesti sellaisia, joiden ratkaiseminen edellyttää myös poliittista harkintaa. Pykälän 3 momentin mukaan valtioneuvoston on tarkasteltava käyttösuunnitelmaa uudelleen, jos toimiluvanvaraiseen toimintaan voidaan osoittaa lisää taajuuksia. Radiotaajuuksien käyttöä koskeva päätösvalta jakautuu siten valtioneuvoston ja Viestintäviraston kesken.

Luvattoman käyttäjän tunnistaminen ja paikantaminen

Viestintävirastolla on radiolain 30 §:n mukaan oikeus tarkkailla radioviestintää ja sen teknistä toteutusta radiotaajuuksien riittävän häiriöttömyyden ja tehokkaan käytön turvaamiseksi. Luottamuksellisen radiolähettyksen tunnistamistietoja saa tarkkailla ja käyttää vain siinä määrin kuin se on tarpeellista radioviestinnän häiriön aiheuttajan tunnistamiseksi ja paikantamiseksi, häiriön poistamiseksi tai rajoittamiseksi sekä häiriön aiheuttajan syytteen saattamiseksi. Ilman lupaa käytettävän luvanvaraisen radiolähettimen paikantamiseksi tietoja ei saa käyttää niin kauan kuin käyttäjä ei aiheuta häiriöitä vaikka häiriöiden syntyminen lähitulevaisuudessa olisikin todennäköistä.

Taajuuksien käyttäjien varautumisvelvollisuus ja poikkeusolot sekä puolustusvoimien tiedonsaantioikeus

Taajuuksien käyttäjien varautumisvelvollisuus

Nykyisessä radiolaissa ei ole radiotaajuuksien käyttäjien varautumisvelvollisuutta koskevaa säännöstä. Viestintämarkkinalain 90 §:ssä on säännös teleyritysten yleisestä varautumisvelvollisuudesta. Säännöksen voidaan katsoa koskevan myös taajuuksien käyttöä, mutta se rajoittuu ainoastaan teleyrityksiin ja viestintämarkkinalain soveltamisalaan. Se ei koske sellaisia taajuuksien käyttäjiä, jotka eivät ole teleyrityksiä.

Puolustusvoimien tiedonsaantioikeus

Maanpuolustuksen ja poikkeusoloihin varautumisen vuoksi puolustusvoimilla on tarve

saada tietoonsa ja käyttää Viestintäviraston hallussa olevia radiotaajuuksien käyttöä koskevia tietoja. Viestintäviraston taajuustiedot ovat erityisessä taajuustietokannassa. Tietojen käyttäminen on mahdollista teknisen käyttöyhteyden välityksellä. Osa taajuustiedoista on salassa pidettäviä. Tämän vuoksi Viestintävirasto on katsonut, että Puolustusvoimat ei voi käyttää taajuustietokantaa käyttöyhteyden välityksellä.

Muut asiat

Radioluvan myöntäminen ja radiolähettimen vaatimustenmukaisuus

Radioluvan myöntämisestä on säännökset radiolain 10 §:ssä. Pykälän mukaan radioluvan myöntämisen edellytyksenä on se, että hakemuksessa esitetty käyttötarkoitus on oikea, käyttötarkoitukseen sopivia taajuuksia on vapaana eikä ole perusteltua epäillä haki-jan rikkovan säännöksiä. Lisäksi edellytetään, että luvan kohteena olevan radiolähettimen vaatimustenmukaisuus on varmistettu. Pykälässä vaatimustenmukaisuutta ei kuitenkaan mainita suoraan radioluvan myöntämisen oikeusharkintaisena edellytyksenä, vaan sovellettu luvan myöntämisen estävä peruste on radioviestintää koskevien säännösten todennäköinen rikkominen.

Radioluvan peruuttaminen ja valitusoikeus

Radioluvan peruuttamisesta on säännökset radiolain 12 §:ssä. Pykälän 1 momentin 3 kohdan mukaan Viestintävirasto voi peruuttaa radioluvan, jos luvanhaltija ei käytä luvassa osoitettuja radiotaajuuksia eikä ota niitä käyttöön Viestintäviraston asettamassa kohtuullisessa määräajassa. Nykyisen lain mukaan myös viestintäviraston määräajan asettamista koskevaan päätökseen voi hakea erikseen muutosta.

Radiolähettimen käyttöä koskeva pätevyystutkinto

Radiolähettimen käyttöä koskevasta pätevyystutkinnosta on säännökset radiolain 15 §:ssä. Pykälän mukaan radiolähetintä meriradio- tai radioamatööriviestintään käyttävällä on oltava Viestintäviraston myöntämä päte-

vyystodistus. Pätevyystodistuksen saamiseksi on suoritettava pätevyystutkinto. Tutkinnossa on osoitettava kyseiseen radioviestinnän lajiin liittyvien sääntöjen, ohjeiden ja laitteiden tuntemus sekä tarvittava kielitaito. Viestintävirasto määrää tutkintovaatimukset sekä tutkinnon vastaanottajat.

Telelaitteiden merkitseminen ja niistä annettavat tiedot

Telelaitteiden merkitsemisestä ja niistä annettavista tiedoista on säännökset radiolain 22 §:ssä. Pykälän mukaan telelaitteen valmistajan on varustettava säännösten mukaisesti varmistettu laite merkinnällä siten kuin Viestintävirasto määrää. Vaatimustenmukaisuusvakuutuksen lisäksi radiolaitteen ja telepäätelaitteen mukana on oltava suomen ja ruotsin kielellä tiedot laitteen käyttötarkoituksesta (*käyttötarkoituksilmoitus*). Radiolaitteen myyntipäilyksestä ja käyttöohjeesta on selkeästi käytävä ilmi ne Euroopan unionin jäsenvaltiot tai maantieteelliset alueet, joissa laite on tarkoitettu käytettäväksi. Telepäätelaitteen tiedoista on selkeästi käytävä ilmi ne yleisen viestintäverkon liittymät, joihin laite on tarkoitettu liitettäväksi.

Ilmailuradioviestinnässä käytettävien laitteiden asema

Ilmailuradioviestinnässä käytettäviä laitteita koskeva erityissäännös on radiolain 24 §:n 1 momentin 4 kohdassa. Säännöksen mukaan vaatimustenmukaisuutta koskevaa sääntelyä ei sovelleta ilmailuradioviestinnässä käytettäviin laitteisiin. Säännös koskee sekä ilmailuksessa, että maassa olevia laitteita.

Viestintäviraston muutoksenhakuoikeus

Muutoksenhausta ovat säännökset radiolain 40 §:ssä. Pykälän mukaan Viestintäviraston päätökseen saa hakea muutosta siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Viestintävirasto voi päätöksessään määrätä, että päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta, jollei valitusviranomainen toisin määrää. Hallintolainkäyttölain (586/1996) mukaan Viranomaisella on valitusoikeus, jos laissa niin säädetään tai jos valitusoikeus on viranomaisen valvottavana olevan julkisen

edun vuoksi tarpeen. Viestintäviraston muutoksenhakuoikeudesta ei ole erityistä säännöstä.

2.2. Kansainvälinen kehitys sekä ulkomaiden ja EU:n lainsäädäntö

EMC-direktiivi ja R&TTE-direktiivi

Euroopan Unionin sisämarkkinoiden periaatteiden mukaan tavaroiden on saatava liikua vapaasti maasta toiseen kunhan ne täyttävät tietyt yhtenäiset laatuvaatimukset. Tätä vapaata liikkumista ei voida estää rajatarkastuksilla tai muilla markkinoille saattamista edeltävillä tarkastuksilla. Valvonnan on tapahduttava jälkikätein ke inoin.

Radio- ja telepäätelaitteiden markkinoille saattamista koskeva sääntely perustuu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviin radio- ja telepäätelaitteista ja niiden vaatimustenmukaisuuden vastavuoroisesta tunnistamisesta (1999/5/EY), jäljempänä R&TTE -direktiivi (Radio equipment & Telecommunications Terminal Equipment), määräyksiin.

Sähkölaitteiden markkinoille saattamista sääntelee Neuvoston direktiivi sähkömagneettista yhteensopivuutta koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (89/336/ETY), jäljempänä EMC -direktiivi (ElectroMagnetic Compatibility).

R&TTE -direktiivin ja EMC -direktiivin soveltamisala on osin päällekkäinen. EMC -direktiivi koskee kaikkien sähkölaitteiden, myös telelaitteiden, EMC -vaatimuksia kun taas R&TTE -direktiivi koskee radio- ja telepäätelaitteiden kaikkia vaatimuksia, myös EMC -vaatimuksia. Vaatimukset ovat samat, koska R&TTE-direktiivissä viitataan tältä osin EMC -direktiiviin. Telepääte- ja radiolaitteiden osalta R&TTE-direktiivin vaatimukset kattavat siten myös EMC -direktiivin vaatimukset.

R&TTE -direktiivi on Suomessa saatettu voimaan radiolailla. Samalla kun R&TTE -direktiivi on Suomessa saatettu voimaan, lainsäädäntö on saatettu radio- ja telepäätelaitteiden osalta myös EMC-direktiivin vaatimusten mukaiseksi. Laissa on säännökset myös verkkolaitteiden EMC-vaatimusten osoittamisesta. Tarkemmat säännökset EMC-vaatimuksista on Viestintäviraston radiolait-

teiden vaatimustenmukaisuuden varmistamisesta ja merkitsemisestä antamassa määräyksessä 1C/2003 M. EMC-direktiivi on Suomessa muiden kuin telelaitteiden osalta saatettu voimaan yleisellä sähkölaitteita koskevalla lainsäädännöllä.

Uusi EMC-direktiivi ja keskeiset muutokset

Uusi EMC-direktiivi annettiin 15 päivänä joulukuuta 2004. Direktiivi tuli voimaan 20.1.2005. Se on saatettava kansallisesti voimaan viimeistään 20.1.2007. Uuden direktiivin soveltaminen alkaa 20.7.2007. Siirtymäaika, jonka jälkeen markkinoille saatettaville tuotteille ei vanhaa direktiiviä enää voi soveltaa, päättyy 20.7.2009.

Uuden EMC-direktiivin tarkoituksena on selkeyttää sääntelyä, vähentää valmistajien velvollisuuksia ja helpottaa valvontaa. Keskeiset muutokset koskevat tarkastuslaitosten käytön pakollisuutta menettelyssä sekä niin sanottujen kiinteiden asennusten asemaa.

Uudessa EMC-direktiivissä radio- ja telepäätelaitteet rajataan soveltamisalueen ulkopuolelle (1 artiklan 2 kohta). Telelaitteista uusi direktiivi koskee siten ainoastaan viestintäverkko-laitteita ja kiinteitä asennuksia. Telepääte- ja radiolaitteita koskevat R&TTE-direktiivin sähkömagneettista yhteensopivuutta koskevat vaatimukset.

Tarkastuslaitoksen käyttäminen vaatimustenmukaisuuden osoittamiseen ei uuden EMC-direktiivin mukaan ole enää koskaan pakollista (7 artikla). Voimassa olevan direktiivin mukaan tarkastuslaitosta on käytettävä silloin, jos yhdenmukaisia standardeja ei ole kattavasti noudatettu.

Kiinteää asennusta koskevat uuden EMC-direktiivin mukaan erilliset muita laitteita lievemmat säännökset. Kiinteällä asennuksella tarkoitetaan uudessa EMC-direktiivissä erityistä sellaisten monentyyppisten laitteiden tai tarvittaessa muiden kojeiden yhdistelmää, jotka on koottu, asennettu ja tarkoitettu pysyvään käyttöön ennalta määritellyssä paikassa (2 artiklan 1 kohdan c alakohta). Olennaisia vaatimuksia, arviointimenettelyä, CE-merkintää ja muita merkintöjä koskevia määräyksiä ei tarvitse noudattaa, jos kyseessä on laite, joka on tarkoitettu sijoitettavaksi tiettyyn kiinteään asennukseen ja joka ei muuten ole kaupallisesti saatavilla (13 artik-

lan 1 kohta). Asennuksessa on kuitenkin noudatettava hyviä teknisiä käytäntöjä ja otettava huomioon komponenttien aiottua käyttötarkoitusta koskevat tiedot, jotta varmistetaan, että suojausvaatimukset täyttyvät (1 liitteen 2 kohta). Hyvät tekniset käytännöt on kirjattava asiakirjoihin, ja vastuuhenkilöiden on säilytettävä nämä asiakirjat kyseeseen tulevien kansallisten viranomaisten saatavilla tarkastuksia varten niin kauan kuin kiinteä asennus on käytössä (1 liitteen 2 kohta). Laitteen mukana seuraavissa asiakirjoissa on yksilöitävä kiinteä asennus ja sen sähkömagneettisen yhteensopivuuden ominaispiirteet sekä ilmoitettava varotoimenpiteet, joita laitteen asentaminen kiinteään asennukseen edellyttää ja eräitä muita tietoja (13 artiklan 1 kohta). Jäsenvaltioiden on annettava tarvittavat säännökset sen henkilön tai niiden henkilöiden tunnistamiseksi, joka on tai jotka ovat vastuussa kiinteän asennuksen saattamisesta asiaankuuluvien olennaisten vaatimusten mukaiseksi (13 artiklan 3 kohta).

Teknisiä asiakirjoja koskeva sääntely on muuttunut uudessa EMC-direktiivissä siten, että vaatimustenmukaisuusvakuutuksen lisäksi myös tekniset asiakirjat ovat pakollisia. Niistä on ilmentävä laitteen yleiskuvaus, sovelletut standardit, EMC-vaatimusten arviointi sekä mahdollinen tarkastuslaitoksen lausunto.

Uudessa EMC-direktiivissä määräykset on uudelleen systematisoitu. Uuden direktiivin liitteenä (liite 7) on vastaavuustaulukko uuden EMC-direktiivin ja nykyisen direktiivin toisiaan vastaavista määräyksistä.

R&TTE-direktiivin soveltamisala

R&TTE-direktiivin soveltamisala on muuttunut. Neuvoston direktiivi yhteensopivien teknisten eritelmien määrittelemisestä ja käytöstä lentoliikenteen hallinnan laitteiden ja järjestelmien hankinnassa (93/65/ETY) on kumottu ja 20.10.2005 alkaen sen piiriin kuuluneet tietyt ilmailun radiolaitteet siirtyivät R&TTE-direktiivin piiriin eikä niihin enää sovelleta kansallista hyväksyntämenettelyä. Muutoksen seurauksena ilmailuviestinnässä käytettävät radiolaitteet ovat siirtyneet direktiivin soveltamisalaan siltä osin kun ne ovat maahan sijoitettuina.

Tampereen Yleissopimus

Tampereen yleissopimus tehtiin Tampereella 18.6.1998. Eduskunta hyväksyi sopimusmuutokset 29.1.1999 ja tasavallan presidentti 12.3.1999. Muutosten lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta annettiin laki (319/1999) 12.3.1999. Hyväksymistä koskeva ilmoitus jätettiin tallettajana toimivalle Yhdistyneiden Kansakuntien pääsihteerille 1.4.1999. Yleissopimus tuli kansainvälisesti voimaan 8.1.2005. Yleissopimus saatettiin kansallisesti voimaan 11.2.2005 televiestinnän voimavarojen antamista suuronnettomuuksien lievittämiseen ja pelastustoimiin koskevan yleissopimuksen voimaansaattamisesta sekä sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta annetun lain voimaantuloa annettulla Tasavallan presidentin asetuksella (87/2005).

Tampereen yleissopimuksen sisältöä on selostettu sopimuksen hyväksymistä koskevassa hallituksen esityksessä (HE 273/1998). Yleissopimuksen tarkoituksena on luoda kansainvälinen oikeudellinen pohja helpottamaan televiestinnän käyttöä katastrofiavustustoiminnassa. Yleissopimuksen tavoitteena on poistaa kansallisten säännösten, kuten tyyppihyväksyntävaatimusten muodostamia esteitä televiestinnän käytölle. Yleissopimuksella pyritään myös avustushenkilöstön turvallisuuden lisäämiseen.

Nyt käsillä olevan lakimuutoksen kannalta keskeinen on sopimuksen 9 artikla. Tämän artiklan mukaan sopimuspuolet pyrkivät vähentämään tai poistamaan sääntelyn aiheuttamia esteitä televiestinnän voimavarojen käytölle. Tällaisia esteitä voivat olla muun muassa televiestintälaitteiden tuonti ja vientirajoitukset, laitteiden tai radiotaajuuksien käytön rajoitukset sekä henkilökunnan liikumista rajoittava sääntely. Rajoituksia voidaan vähentää muun ohella vapauttamalla pelastustoimiin tarkoitetut televiestinnän voimavarat sääntöjen soveltamisalasta, voimavarojen ennako selvitysmenettelyllä tai pikatarkastuksella sekä ulkomaisen tyyppihyväksynnän tunnustamisella.

2.3. Nykytilan arviointi

Suomen voimassa oleva lainsäädäntö ei

kaikilta osin vastaa uuden EMC-direktiivin vaatimuksia. Verkkolaitteiden EMC-vaatimusten osoittamista koskevia säännöksiä on lievennettävä. Lisäksi lakiin on lisättävä erityinen kiinteän asennuksen EMC-vaatimuksien osoittamista koskeva säännös. Muilta osin direktiivimuutokset eivät edellytä lakimuutoksia.

Tampereen yleissopimus edellyttää radiolupasääntelyyn lievennystä, jonka mukaan kansainväliseen pelastustehtävään osallistuva ei tarvitse pääsäännön mukaista radiolupaa. Radiotaajuuksien käytöstä päättämistä koskevaa sääntelyä on tarkoituksenmukaista joustavoittaa siten, että toimivaltaa voidaan tarvittaessa siirtää jonkin verran Viestintävirastolta Valtioneuvostolle. Luvattomasti käytetyn luvanvaraisen radiolähtetimen paikan taminen tunnistamistietoja hyväksi käyttäen on häiriöiden ennaltaehkäisemiseksi välttämätöntä. Teleyritysten lisäksi myös merkittävät taajuuksien käyttäjäryhmät on velvoitettava nimenomaisella säännöksellä varautumaan poikkeusoloihin. Käytännön toiminnassa havaitut pienemmät puutteet on tarkoituksenmukaista korjata samassa yhteydessä.

3. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

3.1. Tavoitteet

Esityksen tavoitteena on saattaa Suomen lainsäädäntö vastaamaan uuden EMC-direktiivin ja Tampereen yleissopimuksen määräyksiä. Näiltä osin esityksen tavoitteet kytkeytyvät direktiivin ja sopimuksen yleisiin tavoitteisiin. Esityksen tavoitteena on lisäksi radiotaajuuksien käyttöä koskevan toimivaltaajan selkiyttäminen vastaamaan taajuuksien yhteiskunnallista merkitystä, radiohäiriöiden synnyn ennaltaehkäiseminen, poikkeusoloihin varautumisen tehostaminen sekä käytännön toiminnassa havaittujen puutteiden korjaaminen.

3.2. Keskeiset ehdotukset

Esityksessä ehdotetaan että radiolakiin tehdään EMC-direktiivin muuttamisesta johtuvat telelaitteita ja viestintäverkkoja koskevat lakimuutokset (4, 21, 21 d ja 21 e §). Radio-

lupaa koskevaan sääntelyyn lisätään Tampereen yleissopimuksen edellyttämät lievennykset (7§). Ilman lupaa käytettävän luvanvaraisen radiolähtetimen paikantamista helpotetaan siten, että Viestintävirastolle annetaan oikeus käyttää tunnistamistietoja myös tähän käyttötarkoitukseen (30 §). Valtioneuvoston ja Viestintäviraston radiotaajuuksien käyttöä koskevaa toimivaltajakoa muutetaan (6 §). Huoltovarmuuskeskuksen esittämät radiotaajuuksien keskeiset käyttäjäryhmät veloitetaan varautumaan poikkeusoloihin (43 a §). Lisäksi esityksessä ehdotetaan eräitä muita vähäisiä lähinnä teknisluonteisia lakimuutoksia, jotka koskevat muun ohessa radioluvan myöntämistä (10 §), muutoksenhakua (12 ja 40 §), pätevyystutkintojen vastaanottajaa (15 §), laitteiden merkitsemistä (22 §), markkinoille saattamismenettelyn soveltamisalaa (24 §) ja puolustusvoimien sekä rajavartiolaitoksen tiedonsaantioikeutta (43 b §).

4. Esityksen vaikutukset

4.1. Taloudelliset vaikutukset

Esityksen taloudelliset vaikutukset ovat vähäiset.

4.2. Vaikutukset viranomaisten toimintaan

Valtioneuvoston ja Viestintäviraston radiotaajuuksien käyttöä koskevan toimivaltajan muuttaminen saattaa aluksi jonkin verran lisätä niiden työmäärää. Puolustusvoimien ja Viestintäviraston työmäärää vastaavasti vähentää puolustusvoimille annettava suora tiedonsaantioikeus taajuustiedoista. Huoltovarmuuskeskuksen työmäärä lisääntyy tilapäisesti kun se tekee esityksen varautumisvelvollisista käyttäjäryhmistä. Esitys ei kuitenkaan aiheuta lisää henkilöstövoimavaroja.

4.3. Yhteiskunnalliset vaikutukset

Radiotaajuudet ovat yhteiskunnan perusrakenteita palvelevia voimavaroja. Ehdotuksen myönteiset yhteiskunnalliset vaikutukset pe-

rustuvat yleisellä tasolla näiden voimavarojen käytön ja käyttömahdollisuuksien tehostamiseen. Myönteisiä yhteiskuntavaikutuksia liittyy myös laitteiden vapaata liikkuvuutta, kansainvälistä pelastustoimintaa sekä poikkeusoloihin varautumista edistäviin säännöksiin.

5. Asian valmistelu

5.1. Valmisteluvaiheet ja -aineisto

Esitys on valmisteltu virkatyönä liikenne- ja viestintäministeriössä yhteistyössä Viestintäviraston kanssa.

Esityksen varautumista sääntelevät uudet 43 a ja b § perustuvat poikkeusolojen radiotaajuuskysymyksiä tutkineen liikenne- ja viestintäministeriön 17.12.2004 asettaman työryhmän 30.5.2005 antamassa loppuraportissa esitettyihin ehdotuksiin ja niistä saatuu lausuntopalautteeseen. Työryhmässä olivat edustettuina Viestintävirasto, puolustusvoimat ja keskeiset taajuuksia käyttävät teleyri-tykset.

5.2. Lausunnot ja niiden huomioon ottaminen

Esityksestä on pyydetty lausunto oikeusministeriöltä, kauppa- ja teollisuusministeriöltä sekä keskeisiltä radiotaajuuksien käyttöön kytkeytyviltä viranomaisilta, edunvalvontajärjestöiltä, teleyrityksiltä ja muilta yrityksiltä.

Kaikki lausunnonantajat suhtautuivat esitykseen myönteisesti. Oikeusministeriö esitti useita lakitekniisiä korjausehdotuksia, jotka on pääosin otettu huomioon. Myös muut lausuntokierroksella esille tulleet korjausehdotukset on pyritty ottamaan huomioon.

6. Riippuvuus muista esityksistä

EMC-direktiivi on Suomessa muiden kuin telelaitteiden osalta saatettu voimaan yleisellä sähkölaitteita koskevalla lainsäädännöllä. Tämän esityksen 21 §:n 1 momentin 3 b kohdassa on viittaus yleiseen sähkölaitteita koskevaan lainsäädäntöön. Direktiivimuutoksen aiheuttamat lakimuutokset valmistellaan tältä osin kauppa- ja teollisuusministeriössä.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotusten perustelut

4 §. Määritelmät. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 3 d kohta. Kohdassa on kiinteän asennuksen määritelmä. Määritelmän mukaan kiinteällä asennuksella tarkoitetaan viestintäverkkolaitteiden yhdistelmää, joka on asennettu pysyvään käyttöön määritellyyn paikkaan.

Viestintäverkkolaitteella tarkoitetaan laitetta, joka on tarkoitettu käytettäväksi viestien siirtoon tai ohjaamiseen viestintäverkossa. Yhdistelmällä tarkoitetaan erillisten laitteiden muodostamaa toiminnallista kokonaisuutta. Pysyvällä käytöllä tarkoitetaan käyttöä, joka ei ole tarkoitettu tilapäiseksi. Määritellyllä paikalla tarkoitetaan maantieteellistä sijaintia, joka on jo etukäteen tiedossa. Kiinteälle asennukselle on tyypillistä, että sen rakenne ja toiminta vastaa sen tilanneen käyttäjän erityistarpeita. Määritelmä vastaa EMC-direktiivin 2 artiklan 1 kohdan c alakohdassa olevaa määritelmää. Ehdotettua uutta määritelmää käytetään kiinteän asennuksen vaatimustenmukaisuuden osoittamista sääntelevässä uudessa 21 e §:ssä.

6 §. Radiotaajuuksien käyttö. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 5 momentti. Lisäksi 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi. Ehdotetun uuden 5 momentin mukaan Viestintäviraston on pykälän 1 momentissa tarkoitettuja määräyksiä valmistellessaan toimittava yhteistyössä liikenne- ja viestintäministeriön kanssa. Jos liikenne- ja viestintäministeriö katsoo, että yksittäisellä taajuusalueella koskevalla määräyksellä voi olla huomattavia vaikutuksia viestintämarkkinoiden yleiseen kehitykseen liikenne- ja viestintäministeriö voi päättää, että asiasta säädetään pykälän 2 momentissa tarkoitettussa taajuusalueiden käyttösuunnitelmassa. Pykälän 2 momenttia muutetaan vastaavasti siten, että 5 momentissa tarkoitettu huomattavan vaikutuksen taajuusalue lisätään siihen Valtioneuvoston käyttösuunnitelmassa säänneltäväksi.

Ministeriön ja viraston välinen yhteistyö järjestettäisiin käytännössä tarkoituksenmu-

kaisella tavalla vapaamuotoisesti siten, että se ei kuluttaisi turhaan osapuolten henkilöstövoimavaroja, mutta toisaalta varmistaisi sen, että kaikki mahdollisesti huomattavia vaikutuksia viestintämarkkinoiden kehitykseen aiheuttavat käyttötarkoituksen muutokset saatetaan ministeriön arvioitavaksi. Se, mitä huomattavalla vaikutuksella viestintämarkkinoiden kehitykseen tarkoitetaan, jää viime kädessä yksittäistapauksissa ratkaistavaksi. Tyypillistä tällaisia vaikutuksia aiheuttavalle taajuudelle olisi ainakin suuri odotettavissa oleva kysyntä käytettävissä oleviin taajuuksiin verrattuna sekä kaupallinen hyödynnettävyys. Esimerkkinä voidaan mainita matkaviestinverkkoa muistuttavat alueelliset langattomat laajakaistaverkot ja niiden toteuttamisessa käytettävät taajuudet.

7 §. Radiolupa. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 7 momentti. Lisäksi 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi. Ehdotetussa uudessa 7 momentissa on Tampereen yleissopimuksen edellyttämä säännös, jonka mukaan sopimuksessa tarkoitettu vieraan valtion henkilöstö ei tarvitse radiolupaa pelastustöissä ja suuronnettomuuksien lievittämisessä käytettävän radiolähtetimen hallussapitoon ja käyttöön, jos radiolähtetimen hallussapidosta ja käytöstä on ilmoitettu Viestintävirastolle ja radiolähtetimen rakenteesta on annettu Viestintävirastolle sen pyytämät tiedot.

Vieraan valtion henkilöstöllä tarkoitetaan jotain Tampereen yleissopimuksen osapuolta edustavaa henkilöstöä. Pelastustoimella tarkoitetaan toimia, joiden tarkoituksena on vähentää ihmishenkien menetyksiä, inhimillistä kärsimystä sekä omaisuudelle tai ympäristölle aiheutuvaa vahinkoa. Suuronnettomuudella tarkoitetaan sellaista vakavaa yhteiskunnan toiminnan häiriytymistä, joka aiheuttaa huomattavan ja laajamittaisen uhan ihmisten hengelle, terveydelle, omaisuudelle tai ympäristölle, riippumatta siitä, onko sen aiheuttanut onnettomuus, luonto vai ihmisen toiminta ja onko se kehittynyt nopeasti vai monitahoisena pitkäaikaisena kehityksen tuloksena. Suuronnettomuuden lievittäminen tarkoittaa toimenpiteitä, jotka tarkoittavat suuronnet-

tomuuksien ehkäisemistä tai ennustamista, niihin valmistautumista, vastatoimiin ryhtymistä, niiden kulun seuraamista tai vaikutusten lievittämistä.

Ehdotuksen olennainen sisältö on se, että etukäteen hankittavaan radiolupa perustuva menettely korvataan tässä erityistapauksessa ilmoitusvelvollisuuteen, tiedonantovelvollisuuteen ja jälkikäteiseen kielto-oikeuteen perustuvalla menettelyllä. Sääntely vastaa rakenteeltaan nykyistä valtio vierailuja koskevaa 6 momenttia. Jos Viestintävirastossa havaitaan sille toimitettujen tietojen perusteella, että radiolähtin aiheuttaisi todennäköisesti häiriöitä, laitteen käyttö voidaan kieltää häiriöiden estämistä koskevan 34 §:n nojalla.

8 §. Lupaehdot. Pykälän 3 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi uusi radioluvan ehtojen muutosperuste. Lain 6 §:n 4 momentin mukaan Viestintävirasto voi sallia perustellusta syystä Valtioneuvoston 6 §:n 2 momentin nojalla vahvistamassa käyttösuunnitelmassa tarkoitettulle radiotaajuusalueelle myös muuta kuin sen käyttötarkoituksen mukaista radioviestintää. Edellytyksenä on, että muu radioviestintä ei rajoita taajuusalueen käyttöä sen ensisijaisiin käyttötarkoituksiin eikä aiheuta häiriöitä ensisijaisten käyttötarkoitusten mukaiselle radioviestinnälle. Vastaavasti voidaan poiketa Viestintäviraston 6 §:n 1 momentin nojalla antaman radiotaajuuksien käyttöä koskevasta määräyksestä. Jos tällä perusteella radioluvalla niin sanottuun toissijaiseen käyttöön myönnettyjä taajuuksia tarvitaan taajuusalueen ensisijaiseen käyttötarkoitukseen radioluvan voimassa ollessa, on perusteltua säätää se lupaehtojen muuttamisperusteeksi.

10 §. Radioluvan ja taajuusvarauksen myöntäminen. Pykälän 4 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 2 a kohta. Lisäksi pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 8 momentti. Uuden 2 a kohdan mukaan radioluvan myöntäminen edellyttää muiden pykälässä mainittujen edellytysten lisäksi, että luvan kohteena olevan radiolähtimen vaatimustenmukaisuus on varmistettu. Sama koskee taajuusvarausta. Säännös on luonteeltaan selventävä ja vastaa nykyisin noudatettua käytäntöä.

Uuden 8 momentin mukaan radioluvan hakija, haltija ja muu teleyritys on velvollinen antamaan lupaviranomaiselle tämän pyytä-

mät, pykälän 7 momentissa tarkoitetun päätoimen edellyttämät, tiedot.

Pykälän 7 momentissa on säännös niin sanotusta kauneuskilpailusta. Säännöksen mukaan radiolupa on myönnettävä niille hakijoille, joiden toiminta parhaiten edistää lain 1 §:ssä säädettyä lain tarkoitusta. Säännöstä sovelletaan ainoastaan, jos radiolupa voidaan radiotaajuuksien niukkuuden vuoksi myöntää vain osalle hakijoista. Lain 1 §:n mukaan sen tarkoituksena on edistää radiotaajuuksien tehokasta, tarkoituksenmukaista ja riittävän häiriötöntä käyttöä, turvata radiotaajuuksien tasapuolinen saatavuus, luoda edellytykset telelaitteiden mahdollisimman vapaalle liikuvuudelle sekä edistää viestintämarkkinoiden tehokkuutta yleisessä teletoiminnassa. Kauneuskilpailun ratkaisu saattaa edellyttää tietoja, joita radioluvan hakija ei itse voi toimittaa. Tämän vuoksi virasto voi säännöksen mukaan pyytää niitä muiltakin tahoilta kuin hakijalta. Tiedonsaantioikeutta rajaa se, että tietojen pitää olla kauneuskilpailun ratkaisemisen kannalta merkityksellisiä. Tarvittavat tiedot voivat koskea markkinoilla jo toimivia teleyrityksiä ja niiden toimintaa sekä vallitsevaa kilpailutilannetta.

12 §. Radioluvan ja radiotaajuuksien varauksen peruuttaminen. Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi uudeksi radioluvan peruutusperusteeksi, että 6 §:n 4 momentissa tarkoitetut radioluvan myöntämisen edellytykset eivät enää täyty. Ehdotuksen peruste on sama kuin edellä 8 §:ssä oleva peruste muuttaa radioluvan ehtoja luvan voimassa ollessa. Vastaavasti on perusteltua peruuttaa radiolupa kokonaisuudessaan kesken sen voimassaolon, jos kaikkia luvassa käyttöön osoitettuja radiotaajuuksia tarvitaan valtioneuvoston käyttösuunnitelmassa ja Viestintäviraston määräyksessä tarkoitettuun taajuusalueen ensisijaiseen käyttötarkoitukseen.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 2 momentti. Momentin mukaan radioluvan mahdollista peruuttamista taajuuksien käytön laiminlyönnin perusteella edeltävästä määräajan asettamispäätöksestä ei saa enää valittaa erikseen, vaan vasta radioluvan peruuttamista koskevan päätöksen yhteydessä. Määräajan asettamispäätöksessä on kyse ainoastaan sen ratkaisemisesta mikä on kohtuullinen aika, joka luvan haltijalle on varattava korjattakseen laiminlyöntinsä. Jos radioluvan haltija

pitää Viestintäviraston asettamaa aikaa kohduttoman lyhyenä, sillä on oikeus valittaa tästä välivaiheen päätöksestä ehdotuksen mukaan vasta pääasiallisen yhteydessä. Tämä nopeuttaa asian käsittelyä.

15 §. Pätevyyden osoittaminen. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 7 ja 8 momentti. Ehdotetussa 7 momentissa on säännös Viestintäviraston oikeudesta peruuttaa tutkinnon vastaanottajaksi määrääminen. Momentin mukaan vastaanotto-oikeudet voidaan peruuttaa, jos tutkinnon vastaanottaja ei enää täytä laissa säädettyjä edellytyksiä tai ei noudata sen toimintaa koskevia säännöksiä. Laissa säädetyillä edellytyksillä tarkoitetaan tehtävän edellyttämää taitoa ja kokemusta. Toimintaa koskevia säännöksiä ovat esimerkiksi 42 §:ssä viitatuksi hyvä hallintoa ja oikeusturvaa koskevat säädökset sekä tämän pykälän uusi 8 momentti.

Ehdotetussa 8 momentissa on uusi norminantovaltuutus, jonka mukaan Viestintävirasto voi tarvittaessa antaa tarkempia määräyksiä tutkintojen pitämisestä. Määräykset voivat koskea esimerkiksi sitä, missä tutkintojen vastaanottamistilaisuuksia järjestetään ja kuinka usein.

19 §. Maahantuonti, myynti, kaupan pitäminen, esittely ja käyttö. Pykälän 5 momentti ehdotetaan muutettavaksi. Momentin toisessa virkkeessä oleva radiolähtimen käyttökieltoa koskeva poikkeussäännös laajennetaan koskemaan nykyisen 7 §:n 4 momentin lisäksi myös 5 ja 6 momentissa sekä tässä esityksessä ehdotetussa 7 momentissa tarkoitettuja tilanteita.

21 §. Vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyt. Pykälän 1 momentin 3 b kohta ehdotetaan muutettavaksi. Pykälän 1 momentti on lainsäädäntötekniseltä luonteeltaan vaihtoehtoluettelo. Momentin 3 b kohdassa on pykäläviittaus yleiseen sähkölaitteita koskevaan sääntelyyn. Kun laitteen vaatimuksen mukaisuus on osoitettava tai voidaan osoittaa sähkömagneettisen yhteensopivuuden osalta yleisen sähkölaitteita koskevan sääntelyn mukaisesti, tämä ilmaistaan laissa viittaamalla momentin 3 b kohtaan. Tällaiset 3 b kohtaan viittaavat säännökset on sähkömagneettisen yhteensopivuuden osalta 21 a – e §:ssä.

Nykyisen 3 b kohdan sanamuodon mukaan telelaitteen vaatimusten mukaisuus on osoitettava sähköturvallisuuslain 14 §:ssä tarkoi-

tetun tarkastuslaitoksen todistuksen tai kertomuksen sisältävällä tuotevalvonnalla. Ehdotuksen sanamuodon mukaan vaatimusten mukaisuus on osoitettava sähköturvallisuuslaissa tarkoitettulla sisäisellä tuotantotarkastuksella tai ilmoitetun tarkastuslaitoksen lausunnon sisältävällä sisäisellä tuotantotarkastuksella. Ilmoitetulla tarkastuslaitoksella tarkoitetaan uuden EMC-direktiivin 12 artiklassa tarkoitettua tarkastuselintä, jonka Suomi on direktiivin määräysten mukaisesti ilmoittanut komissiolle.

Ehdotuksessa säännös on muutettu pykäläviittauksesta lakiviittaukseksi. Ehdotuksessa tarkastuslaitoksen käyttäminen ei ole pakollista vaan vaihtoehto sisäiselle tuotantotarkastukselle. Säännöksellä saatetaan yhdessä 21 d §:n kanssa lainsäädäntö vastaamaan uuden EMC-direktiivin 7 artiklan vaatimuksia.

21 d §. Viestintäverkkolaitteen vaatimustenmukaisuuden varmistaminen. Pykälä ehdotetaan muutettavaksi. Ehdotuksesta seuraa että viestintäverkkolaitteen vaatimustenmukaisuuden osoittaminen erityistä tarkastuslatasta hyväksikäyttäen ei ole enää aiemmasta poiketen koskaan pakollista. Ehdotuksen mukaan viestintäverkkolaitteen vaatimustenmukaisuus on osoitettava 21 §:n 1 momentin 3 b kohdassa tarkoitettulla arviointimenettelyllä. Viitatussa kohdassa tarkoitettu ilmoitetun tarkastuslaitoksen lausunnon sisältävä sisäinen tuotantotarkastus ei ole missään tilanteessa enää pakollinen vaatimustenmukaisuuden osoittamistapa. Säännöksellä saatetaan yhdessä 21 §:n 1 momentin uuden 3 b kohdan kanssa lainsäädäntö vastaamaan uuden EMC-direktiivin 7 artiklan vaatimuksia.

21 e §. Kiinteä asennus. Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi pykälä kiinteästä asennuksesta. Kiinteällä asennuksella tarkoitetaan 4 §:n 3 d kohdassa olevan määritelmän mukaan viestintäverkkolaitteiden yhdistelmää, joka on asennettu pysyvästi käyttöön määriteltyn paikkaan. Määritelmää on selostettu tarkemmin mainitun 3 d kohdan perusteluissa.

Ehdotuksen olennainen sisältö on se, ettei kiinteä asennus, eikä siinä käytetty laite edellytä yhtä tiukkaa arviointimenettelyä kuin muut laitteet. Ehdotettu pykälä sisältää kiinteästä asennuksesta koskevat lievennykset.

Pykälän 1 momentin mukaan kiinteä asennus on tehtävä noudattaen hyviä teknisiä käytäntöjä siten, että kiinteä asennus täyttää säh-

kömagneettista yhteensopivuutta koskevat suojavaatimukset. Kiinteän asennuksen vaatimustenmukaisuutta sähkömagneettisen yhteensopivuuden osalta ei kuitenkaan tarvitse osoittaa arviointimenettelyllä. Säännöksellä saatetaan lainsäädäntö vastaamaan uuden EMC-direktiivin 1 liitteen 2 kohdan vaatimuksia.

Pykälän 2 momentin mukaan kiinteään asennukseen tarkoitetun viestintäverkkolaitteen vaatimustenmukaisuutta ei tarvitse osoittaa sähkömagneettista yhteensopivuutta koskevien suojavaatimusten osalta, eikä sitä tarvitse merkitä erityisellä merkinnällä. Säännöksellä saatetaan lainsäädäntö vastamaan uuden EMC-direktiivin 13 artiklan 1 kohdan vaatimuksia.

Pykälän 3 momentin mukaan kiinteään asennuksen haltija on velvollinen antamaan Viestintävirastolle tiedon henkilöstä, joka on vastuussa siitä, että kiinteä asennus on 1 momentin mukainen. Säännöksellä saatetaan lainsäädäntö vastaamaan uuden EMC-direktiivin 13 artiklan 3 kohta vaatimuksia. Tiedon antamisvelvollisuus tarkoittaa käytännössä myös sitä, että kiinteän asennuksen omistajan tai haltijan on jo ennalta nimettävä tai muutoin varauduttava osoittamaan vastuuhenkilö.

Pykälän 4 momentin mukaan Viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä kiinteän asennuksen tekemisessä noudatettavasta menettelystä, vastuuhenkilön nimeämisestä ja ilmoittamisesta sekä kiinteään asennukseen ja siihen tarkoitettuun viestintäverkkolaitteeseen liittyvistä asiakirjoista. Määräykset voivat koskea esimerkiksi uuden EMC-direktiivin 1 liitteen 2 kohdassa säädettyä kirjaamisvelvollisuutta ja asiakirjojen säilyttämisvelvollisuutta, 4 liitteen 1 kohdassa säädettyjen teknisten asiakirjojen tietosisältöä sekä 13 artiklan 3 kohdassa säädettyä vastuuhenkilön tunnistamista. Nämä direktiivin määräykset saatetaan voimaan Viestintäviraston määräyksellä.

22 §. Merkitseminen ja annettavat tiedot. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 3 momentti. Lisäksi 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi.

Pykälän 2 momentista poistetaan maininta suomen ja ruotsin -kielisistä tiedoista sekä muutetaan käyttöalueilmoituksen selkeyttä koskeva vaatimus riittävää selkeyttä koske-

vaksi vaatimukseksi. R&TTE -direktiivissä ei ole käyttötarkoituksilmoitusta koskevia kielivaatimuksia. Tuotteista annettavia tietoja koskevat yleiset kielivaatimukset ovat riittäviä radio- ja telepäätelaitteille. Tällainen yleinen kielivaatimus on kulutustavaroista ja kuluttajapalveluksista annettavista tiedoista annetun asetuksen (613/2004) 9 §:ssä. Säännöksen mukaan asetuksessa tarkoitetut tiedot kulutustavaroista on annettava suomen ja ruotsin kielellä siten kuin kielilain (423/2003) 34 §:ssä säädetään, jollei tietoja ole annettu yleisesti tunnetuilla ohje- ja varoitusmerkinnöillä. Kielilain 34 §:n mukaan kun myytävään tuotteeseen on lain mukaan merkittävä kauppataivan mukainen nimi, tuoteseloste, käyttöohje tai varoitus, on tekstin yksikielisessä kunnassa myytävässä tuotteessa oltava ainakin sen kunnan kielellä ja kaksikielisessä kunnassa myytävässä tuotteessa ainakin suomen ja ruotsin kielellä. Tietoja annettaessa suomen ja ruotsin kieltä on lisäksi kohdeltava tasapuolisesti.

Nykyisen 22§:n kielivaatimukset koskevat kaikkia radio- ja telepäätelaitteita, sekä kulutustavaraa että ammatti- ja teollisuustavaraa. Edellä viitattu asetusta asettaa kielivaatimukset vain kulutustavarakkeille. Nykyinen 22§ ei josta myyntialueiden suhteen, vaikka kielilaki näin tekee. Kielivaatimukset radio- ja telepäätelaitteista annettaville tiedoille ovat tämän johdosta perusteettomasti muita tuotteita tiukemmat. Ehdotuksen seurauksena kielivaatimukset muuttuvat samanlaisiksi.

Ilmaisun "riittävän selkeästi" tarkoituksena on lieventää säännös vastaamaan R&TTE -direktiivin vaatimuksia sekä vallitsevaa käytäntöä. Käytännössä laitevalmistajat eivät ilmoita sellaisten radiolaitteiden käyttömaita tai -alueita, joiden käyttö sallittu rajoituksitta kaikissa Euroopan unionin jäsenvaltioissa. Tätä ei ole heiltä myöskään vaadittu, vaikka lain nykyisen sanamuodon voisi tulkita sitä edellyttävän.

Nykyisen lain sanamuoto edellyttää virheellisesti vaatimustenmukaisuusvakuutusta myös yleisradiovastaanottimien mukaan, vaikka R&TTE -direktiivi ei sitä edellytä. Ehdotetun 3 momentin mukaan 2 momentissa oleva sääntely ei lainkaan koske yksinomaan televisio- tai radio-ohjelmistojen vastaanottamiseen tarkoitettuja radiovastaanottimia.

24 §. Erityisten radiolaitteiden ja telepäätelaitteiden vaatimukset. Pykälän 1 momentin 4 kohtaa ehdotetaan muutettavaksi. Muutoksella siirretään R&TTE –direktiivin edellyttämällä tavalla ilmailuviestinnässä käytettävät radiolaitteet lain soveltamisalaan, siltä osin kuin ne ovat maahan sijoitettuina eivätkä ilma-aluksessa.

30 §. Häiriön aiheuttajan tunnistaminen ja paikantaminen. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi. Säännöksen luottamuksellisen radiolähetyksen tunnistamistietojen käyttöalaa laajennetaan koskemaan myös ilman lupaa käytettävän luvanvaraisen radiolähettimen tunnistaminen ja paikantaminen. Nyt käsillä olevaa säännöstä sovellettaessa tarpeellisia tunnistamistietoja olisivat yksittäisen radiolähettimen maantieteellistä sijaintia koskevat tiedot sekä laitteen tunnistamiseksi tarvittavat tiedot. Tällaisia tietoja ovat muun ohessa tiedot radiolähetyksen maantieteellisestä lähetyspaikasta, radiolähettimen lajista sekä lähetyksen alkamisajasta ja kestosta.

Radiolähettimellä tarkoitetaan laitetta tai sen olennaista osaa, joka on tarkoitettu radioaajuisten sähkömagneettisten aaltojen lähettämiseen. Luvalla tarkoitetaan laissa edellytettyä radiolupaa. Säännöksen käyttöä ja merkitystä yksityisyyden suojan näkökulmasta on selostettu jäljempänä säätämisyjärjestystä koskevilla perusteluissa kohdassa 4.2.

31 §. Tarkastus. Pykälän 4 momenttia ehdotetaan muutettavaksi. Ehdotuksen mukaan myös poliisin edustajalla on radioluvan tarkastusoikeus.

39 §. Rangaistussäännökset. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että rikosnimike muutetaan koskemaan lain muutettua nimeä.

40 §. Muutoksenhaku. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 2 momentti, jonka mukaan Viestintävirastolla on aina oikeus hakea valittamalla muutosta päätökseen, jolla Viestintäviraston päätös on kumottu tai jolla sitä on muutettu.

43 a §. Varautuminen ja poikkeusolot. Lakiin ehdotetaan lisättäväksi poikkeusoloihin varautumista ja valmiussuunnittelua koskeva säännös. Pykälän mukaan keskeiset radiotaajuuksien käyttäjät olisivat varautumisvelvollisia. Tällaista varautumissäännöstä ei nykyi-

sessä laissa ole. Ehdotettu varautumisvelvollisuus kattaisi taajuuksien osalta sekä teleyritykset että muut keskeiset taajuuksien käyttäjät. Viestintämarkkina-alueissa on lisäksi säännös teleyritysten yleisestä varautumisvelvollisuudesta. Säännöksen voidaan katsoa koskevan myös taajuuksia, mutta se rajoittuu ainoastaan teleyrityksiin ja viestintämarkkina-alueen soveltamisalaan. Tästä aiheutuu ehdotuksen näennäinen osittainen päällekkäisyys viestintämarkkina-alueen kanssa. Päällekkäisyys ei ole kuitenkaan ongelmallinen.

Radiotaajuuksien käyttäjällä tarkoitetaan ensisijaisesti radiolähettimien käyttäjiä. Ehdotuksen mukaan varautumisvelvollisuus ei koske kaikkia käyttäjiä, vaan ainoastaan keskeisiä käyttäjiä. Keskeisellä käyttäjällä tarkoitetaan nimenomaan poikkeusoloihin varautumisen näkökulmasta olennaista käyttäjää. Tällaisia ovat esimerkiksi yleisten televerkkojen, ohjelmansiirtoverkkojen, lähetyksien operaattorit sekä energiahuollon, vesihuollon, joukkoliikenteen, lentoliikenteen ja muun kuljetustoiminnan radiojärjestelmien käyttäjät. Keskeisyysvaatimuksen ulkopuolelle rajautuisivat taas esimerkiksi radioamatöörit ja muut radiolähettimiä henkilökohtaisesti viestintätarpeisiinsa käyttävät luonnolliset henkilöt.

Sen, ketkä ovat laissa tarkoitettuja keskeisiä radiotaajuuksien käyttäjiä, ratkaisisi liikenne- ja viestintäministeriö hallintopäätöksellään. Päätös tehtäisiin Huoltovarmuuskeskuksen esityksestä.

Huoltovarmuuskeskuksella on käytännössä paras asiantuntemus esityksen tekemiseksi. Päätöksessä varautumisvelvollinen taho voidaan yksilöidä yksittäisen oikeushenkilön tarkkuudella tai käyttäjäryhmänä. Päätös on muutoksenhakukelpoinen.

Sääntely vastaa tältä osin viestintämarkkina-alueen viranomaisverkon käyttäjäryhmien määrittelyssä omaksuttua sääntelymallia. Sääntelyn etuna on se, että ministeriön päätöksen jälkeen on yksiselitteisen selvää, mitkä tahot ovat varautumisvelvollisuuden piirissä. Yksittäisen varautumisvelvollisen oikeusturvan kannalta on tärkeää, että asiasta voi valittaa.

Velvollisuuden sisältönä on varautuminen ja valmiussuunnittelu. Tämän lisäksi säännöksessä mainitaan muu toimenpide kattamaan varmuuden vuoksi muut tarkoituksen-

mukaiset toimenpiteet.

Varautumisvelvollisuuden tarkoituksena on jo normaalioloissa varmistamaan se, että radioviestintä toimii mahdollisimman hyvin myös häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa ottaen huomioon myös sotilaallisen maanpuolustuksen tarpeet ja siitä aiheutuvat rajoitukset taajuuksien käytölle poikkeusoloissa. Kriisitilanteissa esimerkiksi joukkoviestintäryitysten on välitettävä viestintäverkossaan erilaisia hätätiedotuksia ja muita viranomais-tiedotuksia. Varautumisvelvollisuus tarkoittaa sitä, että teleyrityksen on tunnistettava etukäteen kriisitilanteiden ja poikkeusolojen toiminnalleen aiheuttamat uhat ja niiden vaikutukset sekä palvelutarpeensa kyseisissä tilanteissa. Varautuminen tarkoittaa normaaliolosuhteissa valmiussuunnittelua ja tiettyjä etukäteisvalmisteluja kriisitilanteiden varalle, kuten henkilöstön kouluttamista ja valmiusryhmien perustamista.

Normaaliolojen häiriötilanteella tarkoitetaan säännöksessä sellaista luonnonkatastrofia, suuronnettomuutta, terrori-iskua, tai muuta laajamittaista ja vakavaa vahinkoa aiheuttavaa tapahtumaa, joka ei ole valmiuslaissa tarkoitettu poikkeusolo. Poikkeusoloilla tarkoitetaan samaa kuin mitä sillä tarkoitetaan valmiuslaissa (1080/1991). Poikkeusoloja ovat Suomeen kohdistuva aseellinen hyökkäys ja sota sekä sodan jälkitila. Toiseksi kyseeseen tulee Suomen alueellisen koskemattomuuden vakava loukkaus ja maahan kohdistuva sodanuhka, vieraiden valtioiden välinen sota tai sodanuhka ja sellainen sodanuhkaa merkitsevä vakava kansainvälinen jännitystila, joka edellyttää välttämättömiä toimenpiteitä Suomen puolustusvalmiuden kohottamiseksi, sekä muu vaikutuksiltaan näihin verrattava Suomen ulkopuolella sattunut erityinen tapahtuma, jos siitä voi aiheutua vakava vaara kansallisen olemassaolon ja hyvinvoinnin perusteille.

Lisäksi vakavaa uhkaa väestön toimeentulon tai maan talouselämän perusteille voidaan tietyin lisäedellytyksin pitää poikkeusoloina. Myös erityisen vakava suuronnettomuus täyttää poikkeusolojen tunnusmerkit.

43 b §. Puolustusvoimien ja rajavartiolaitoksen tiedonsaantioikeus. Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi puolustusvoimien ja rajavartiolaitoksen tiedonsaantioikeutta koskeva

säännös. Pykälän mukaan puolustusvoimilla ja rajavartiolaitoksella on salassapitovelvollisuuden estämättä oikeus saada Viestintävirastolta taajuuksien käyttöä koskevia valmiussuunnittelun ja poikkeusoloihin varautumisen kannalta merkityksellisiä tietoja. Ehdotettu sääntely mahdollistaa tietojen käyttämisen teknisen käyttöyhteyden välityksellä.

2. Tarkemmat säännökset ja määräykset

Esityksessä on kaksi uutta norminantovaltuutusta. Lain 15 §:n mukaan Viestintävirasto voi antaa tarkempia säännöksiä pätevyystutkintojen pitämisestä. Lain 21 e §:n mukaan virasto voi antaa määräyksiä kiinteän asennuksen tekemisessä noudatettavasta menettelystä, vastuuhenkilön nimeämisestä ja ilmoittamisesta sekä kiinteään asennukseen ja siihen tarkoitettuun viestintäverkkolaitteeseen liittyvistä asiakirjoista.

3. Voimaantulo

Lakien on tarkoitus tulla voimaan direktiivin mukaisesti siten, että lait on annettu viimeistään 20 päivänä tammikuuta 2007 ja sähkömagneettista yhteensopivuutta koskevat säännökset tulevat voimaan 20 päivänä heinäkuuta 2007. Muiden muutosten on tarkoitus tulla voimaan mahdollisimman pian lakien antamisen jälkeen.

4. Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys

4.1. Lainsäädäntövallan siirtäminen

Radiotaajuuksien käyttöä koskevaa 6 §:ää koskevan ehdotuksen mukaan Valtioneuvoston ja Viestintäviraston radiotaajuuksien käyttöä koskevaa toimivaltajakoa muutetaan. Ehdotuksen mukaan Liikenne- ja Viestintäministeriöllä on oikeus siirtää lainsäädäntövaltaa Viestintävirastolta Valtioneuvostolle, jos se katsoo, että yksittäisellä taajuusalueella koskevalla määräyksellä voi olla huomattavia vaikutuksia viestintämarkkinoiden yleiseen kehitykseen. Lisäksi esityksessä on kaksi uutta lainsäädäntövallan siirtämisvaltuutusta,

joita on selostettu yleisperustelujen kohdassa 2. Lain 15 §:n mukaan Viestintävirasto voi antaa tarkempia säännöksiä pätevyystutkintojen pitämisestä. Lain 21 e §:n mukaan virasto voi antaa määräyksiä kiinteän asennuksen tekemisessä noudatettavasta menettelystä, vastuuhenkilön nimeämisestä ja ilmoittamisesta sekä kiinteään asennukseen ja siihen tarkoitettuun viestintäverkkolaitteeseen liittyvistä asiakirjoista.

Perustuslain 80 §:n 1 momentin mukaan lailla on säädettävä yksilön oikeuksien ja velvollisuuksien perusteista. Perustuslain 80 §:n 2 momentin mukaan muu viranomainen voidaan lailla valtuuttaa antamaan oikeussääntöjä määrätystä asioista, jos siihen on sääntelyn kohteeseen liittyviä erityisiä syitä eikä sääntelyn asiallinen merkitys edellytä, että asiasta säädetään lailla tai asetuksella. Tällaisen valtuuden tulee olla soveltamisalaltaan täsmällisesti rajattu. Lisäksi perustuslaista johtuu, että valtuuden kattamat asiat on määriteltävä tarkasti laissa.

Esityksessä annetaan ministeriölle mahdollisuus siirtää norminantovaltaa olosuhteiden muuttuessa Viestintävirastolta Valtioneuvostolle. Kyse ei ole säädöstason alentamisesta vaan sen nostamisesta normihierarkkisesti korkeammalle tasolle. Sääntely on siten sopusoinnussa perustuslain tavoitteiden kanssa. Tämän vuoksi esitys ei ole ongelmallinen lainsäädäntövallan siirtämistä koskevien perustuslain säännösten näkökulmasta.

Uudet norminantovaltuutukset on säädetty mahdollisimman tarkkarajaisesti ja täsmällisesti. Sääntely on tarpeen sen kohteen teknisen luonteen ja sääntelyn edellyttämän erityisen asiantuntemuksen vuoksi. Tämän vuoksi ehdotettu sääntely ei ole niidenkään osalta ristiriidassa perustuslain kanssa.

4.2. Yksityisyyden suoja ja liikkumisvapaus

Esityksessä ehdotetaan, että luottamuksellisen radiolähetyksen tunnistamistietoja saa tarkkailla ja käyttää myös silloin kuin se on tarpeellista ilman vaadittavaa radiolupaa toimivan käyttäjän tunnistamiseksi ja paikantamiseksi. Ehdotuksen sisältöä on selostettu tarkemmin 30 §:n yksityiskohtaisissa perusteluissa.

Perustuslain 10 §:n 1 momentin mukaan jokaisen yksityiselämä, kunnia ja kotirauha on turvattu. Henkilötietojen suojasta säädetään tarkemmin lailla. Saman pykälän 2 momentin mukaan kirjeen, puhelun ja muun luottamuksellisen viestin salaisuus on loukkaamaton. Pykälän 3 momentin mukaan lailla voidaan kuitenkin säätää perusoikeuksien turvaamiseksi tai rikosten selvittämiseksi välttämättömistä kotirauhan piiriin ulottuvista toimenpiteistä. Lailla voidaan säätää lisäksi välttämättömistä rajoituksista viestin salaisuuteen yksilön tai yhteiskunnan turvallisuutta taikka kotirauhaa vaarantavien rikosten tutkinnassa, oikeudenkäynnissä ja turvallisuustarkastuksessa sekä vapaudenmenetyksen aikana.

Perustuslakivaliokunta on katsonut, että rikosten tutkinnasta säännöksen tarkoittamassa merkityksessä voi olla kysymys myös sellaisissa tapauksissa, joissa on esillä konkreettinen ja yksilöity rikosepäily. Viestin tunnistamistiedot jäävät luottamuksellisen viestin salaisuutta koskevan perusoikeuden ydinalueen ulkopuolelle, minkä vuoksi valiokunta on pitänyt mahdollisena, että tunnistamistietojen saamisoikeus jätetään sitomatta tiettyihin rikostyyppisiin, jos sääntely muutoin täyttää perusoikeuksien yleiset rajoitusedellytykset (PeVL 26/2001 vp ja siinä viitatus lausunnot).

Nyt käsillä olevassa säännöksessä tunnistamistiedolla ei tarkoiteta puhelinnumeroa tai muita puhelinliittymän käyttäjään liittyviä tietoja tai edes niitä muistuttavia tietoja vaan yksittäisen radiolähettimen maantieteellistä sijaintia koskevia tietoja. Ehdotettu säännös ei ole siten vain ydinalueen ulkopuolella vaan itse asiassa soveltamisalueen ulkopuolella tai ainakin sen ulkorajalla. Sääntelyn valtiosääntöoikeudellinen merkitys liittyykin siten enemmän perustuslain 10 §:ssä turvattuun yksityiselämän suojaan. Tämä on merkittävää koska perustuslaki ei suojaa yksityisyyttä yhtä voimakkaasti kuin luottamuksellista viestiä. Yksityisyyden suojan lähtökohdaksi on yksilön oikeus elää omaa elämäänsä ilman viranomaisien ja ulkopuolisten tahojen mielivaltaista tai aiheetonta puuttumista siihen (PeVL 9/2004 vp ja siinä viitatus lausunnot).

Lain radiolupasääntelyn keskeisenä tarkoituksena on turvata yritysten ja kansalaisten

mahdollisuudet riittävän häiriöttömään radioviestintään. Ehdotettu sääntely kytkeytyy kiinteästi tähän yleiseen tarkoitukseen. Ilman asianmukaista radiolupaa käytettävät radiolähettimet aiheuttavat ilmeisen häiriöriskin, koska niitä käytetään tarkoituksellisesti laissa säädetyn häiriökontrollin ulkopuolella. Lupavalvonnan ja radiohäiriöiden ennaltaehkäisyn eräänä tärkeänä tavoitteena on sananvapauden suojaaminen.

Ehdotettu säännös täyttää perusoikeuksien yleiset rajoitusperusteet. Sääntely ei johda mielivaltaiseen eikä aiheettomaan puuttumiseen kansalaisten yksityisyyden suojaan. Sääntelyn tarkoituksena on toisen perusoi-

keuden suojaaminen. Tämän vuoksi ehdotettu sääntely ei ole ristiriidassa perustuslain kanssa.

4.3. Säättämisyjärjestyksen arviointi

Edellä kerrotuilla perusteilla lakiehdotukset voidaan käsitellä tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

radiotaajuuksista ja telelaitteista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti:

muutetaan radiotaajuuksista ja telelaitteista 16 päivänä marraskuuta 2001 annetun lain (1015/2001)

6 §:n 2 momentti, 7 §:n 1 momentti, 8 §:n 3 momentti, 10 §:n 4 momentin 2 kohta, 19 §:n 5 momentti, 21 §:n 1 momentin 3 b kohta, 21 d §, 22 §:n 2 momentti, 24 §:n 1 momentin 4 kohta 30 §:n 1 momentti, 31 §:n 4 momentti ja 39 §:n 1 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat, 6 §:n 2 momentti, 8 §:n 3 momentti, 21 §:n 1 momentin 3 b kohta, 21 d §, 24 §:n 1 momentin 4 kohta ja 31 §:n 4 momentti laissa 46/2005, 19 §:n 5 momentti ja 22 §:n 2 momentti laissa 399/2003 sekä 39 §:n 1 momentti osaksi viimeksi mainitussa laissa ja mainitussa laissa 46/2005, sekä

lisätään 4 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi mainituissa laeissa 399/2003 ja 46/2005, uusi 3 d kohta, 6 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi viimeksi mainituissa laeissa, uusi 5 momentti, 7 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi viimeksi mainituissa laeissa, uusi 7 momentti, 10 §:n 4 momenttiin uusi 2 a kohta ja pykälään, sellaisena kuin se on osaksi mainitussa laissa 399/2003, uusi 8 momentti, 12 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi viimeksi mainitussa laissa ja mainitussa laissa 46/2005, uusi 4 a kohta ja 2 momentti, 15 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi mainitussa laissa 46/2005, uusi 7 ja 8 momentti, lakiin uusi 21 e §, 22 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi mainituissa laeissa 399/2003 ja 46/2005, uusi 3 momentti, 40 §:ään uusi 2 momentti sekä lakiin uusi 43 a ja 43 b § seuraavasti:

4 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

3 d) *kiinteällä asennuksella* viestintäverkkolaitteiden yhdistelmää, joka on asennettu pysyvästi käyttöön ennalta määritellyn paikkaan;

6 §

Radiotaajuuksien käyttö

Valtioneuvosto vahvistaa käyttösuunnitelman:

1) viestintämarkkinalain (393/2003) 4 §:ssä

tarkoitettuun toimilupaa edellyttävään teletoimintaan;

2) televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain (744/1998) 7 §:ssä tarkoitettuun toimiluvanvaraiseen televisio- ja radiotoiminnan harjoittamiseen määrätyille taajuusalueille; ja

3) 5 momentissa tarkoitetuille taajuusalueille.

Viestintäviraston on 1 momentissa tarkoitettuja määräyksiä valmistellessaan toimittava yhteistyössä liikenne- ja viestintäministeriön kanssa. Jos liikenne- ja viestintäministeriö katsoo, että yksittäisen taajuusalueen käyttöä koskevalla määräyksellä voi olla huomattavia vaikutuksia viestintämarkkinoiden yleiseen kehitykseen, liikenne- ja viestintäministeriö voi päättää, että kyseisen taajuusalueen käyttösuunnitelma vahvistetaan 2 momentissa tarkoitettussa taajuusalueiden käyttösuunnitelmassa.

7 §

Radiolupa

Radiotaajuuksien tehokkaan, tarkoituksenmukaisen ja riittävän häiriöttömän käytön takaamiseksi radiolähettimen hallussapitoon ja käyttöön on hankittava lupa (*radiolupa*), jollei jäljempänä tässä pykälässä toisin säädetä.

Tampereen yleissopimuksessa televiestinnän voimavarojen antamisesta suuronnettomuuksien lievittämiseen ja pelastustoimiin (SopS 15/2005) tarkoitettu valtion henkilöstö ei tarvitse radiolupaa sopimuksessa tarkoitetuissa pelastustoimissa ja suuronnettomuuksien lievittämisessä käytettävän radiolähettimen hallussapitoon ja käyttöön, jos radiolähettimen hallussapidosta ja käytöstä on ilmoitettu Viestintävirastolle ja radiolähettimen rakenteesta ja suunnitellusta käytöstä on annettu Viestintävirastolle sen pyytämät tiedot.

8 §

Lupaehdot

Viestintävirasto voi radioluvan voimassa ollessa muuttaa lupaehdoja ilman luvanhaltijan suostumusta, jos se on välttämätöntä radiotaajuudelle vahvistetun käyttösuunnitelman muuttumisen, taajuuksia koskevien määräysten tai kansainvälisten sopimusvelvoitteiden vuoksi taikka jos se on perusteltua radioviestinnän häiriöiden estämisen tai poistamisen taikka radiotaajuusalueen ensisijaisen käyttötarkoituksen mukaisen käytön vuoksi. Lupaehdoja voidaan muuttaa myös, jos se on välttämätöntä markkinoilla toimivan teleyrityksen taloudellisissa tai teknisissä toimintaedellytyksissä tapahtuvan muutoksen vuoksi taikka johtuu uuden teleyrityksen tulosta markkinoille, tai vastaavasta muusta markkinaolosuhteiden muutoksen aiheuttamasta tarpeesta järjestellä uudelleen radiotaajuuksien käyttöä.

10 §

Radioluvan ja taajuusvarauksen myöntäminen

Jollei 5—7 momentista muuta johdu, radiolupa tai 9 §:ssä säädetty edellytykset täyttävä taajuusvaraus on myönnettävä, jos:

- 2) taajuusalueelta on osoitettavissa teknisesti tarkoituksenmukaisia radiotaajuuksia hakijan käytettäväksi tai varattaviksi;
- 2a) radiolähettimen vaatimustenmukaisuus on varmistettu; ja

Radioluvan hakija ja haltija sekä tarvittaessa myös muu teleyritys ovat velvollisia antamaan Viestintävirastolle sen pyytämät 7 momentissa tarkoitettujen luparatkaisun tekemisessä tarvittavat tiedot.

12 §

Radioluvan ja radiotaajuuksien varauksen peruuttaminen

Viestintävirasto voi kokonaan tai osittain peruuttaa radioluvan tai radiotaajuuksien varauksen, jos:

- 4 a) edellä 6 §:n 4 momentissa tarkoitettujen radioluvan myöntämisen edellytykset eivät enää täyty;

Edellä 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettua määräajan asettamispäätökseen ei saa erikseen hakea muutosta valittamalla.

15 §

Pätevyyden osoittaminen

Viestintävirasto voi peruuttaa 3 momentissa tarkoitettujen tutkinnon vastaanottajaa kos-

kevan määräyksen, jos tutkinnon vastaanottaja ei enää täytä momentissa säädettyjä tutkinnon vastaanottajaksi määrittämisen edellytyksiä tai olennaisesti rikkoo sen toimintaa koskevia säännöksiä ja määräyksiä.

Viestintävirasto voi tarvittaessa antaa tarkempia määräyksiä tutkintojen vastaanottamisesta.

19 §

Maahantuonti, myynti, kaupan pitäminen, esittely ja käyttö

Radiolähetintä ei saa käyttää radioviestintään, jos sen ei ole varmistettu täyttävän 20 tai 24 §:ssä säädettyjä vaatimuksia. Radiolähetintä saa kuitenkin käyttää radioviestintään, jos sen käyttöoikeus on hyväksytty 7 §:n 4–7 momentissa tarkoitetulla tavalla tai jos Viestintävirasto on myöntänyt 7 §:n 1 momentissa tarkoitetun radioluvan sen hallussapitoon ja käyttöön radiolaitteiden tutkimus- ja kehittämistoiminnassa.

21 §

Vaatimustenmukaisuuden arviointimenettely

Telelaitteen vaatimustenmukaisuus on osoitettava:

3 b) sähköturvallisuuslain (410/1996) nojalla säädetyllä tuotannon sisäisellä tarkastuksella tai ilmoitetun tarkastuslaitoksen lausunnon sisältävällä tuotannon sisäisellä tarkastuksella; tai

21 d §

Viestintäverkkolaitteen vaatimustenmukaisuuden varmistaminen

Viestintäverkkolaitteen vaatimustenmukaisuus on osoitettava 21 §:n 1 momentin 3 b kohdassa tarkoitetulla arviointimenettelyllä.

21 e §

Kiinteä asennus

Kiinteä asennus on tehtävä noudattaen hyviä teknisiä käytäntöjä siten, että kiinteä asennus täyttää 20 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetut sähkömagneettista yhteensopivuutta koskevat suojavaatimukset. Kiinteän asennuksen vaatimustenmukaisuutta sähkömagneettisen yhteensopivuuden osalta ei tarvitse osoittaa 21 §:ssä tarkoitetulla arviointimenettelyllä.

Sen estämättä, mitä 19 §:n 3 momentissa ja 21 d §:ssä säädetään, viestintäverkkolaitteen, joka on tarkoitettu tiettyyn kiinteään asentukseen ja jota ei pidetä kaupan, vaatimustenmukaisuutta ei tarvitse osoittaa 20 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettujen sähkömagneettista yhteensopivuutta koskevien suojavaatimusten osalta eikä sitä tarvitse merkitä Viestintäviraston 22 §:n 1 momentin nojalla määrittämällä merkinnällä.

Kiinteän asennuksen haltija on velvollinen nimeämään henkilön, joka on vastuussa siitä, että kiinteä asennus on 1 momentin mukainen ja antamaan Viestintävirastolle pyynnöstä tiedon vastuuhenkilöstä.

Viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä kiinteän asennuksen tekemisessä noudatettavasta menettelystä ja vastuuhenkilön nimeämisestä ja ilmoittamisesta sekä kiinteään asentukseen ja siihen tarkoitettuun viestintäverkkolaitteeseen liittyvistä asiakirjoista ja niihin liittyvästä kirjaamis- ja säilyttämisvelvollisuudesta.

22 §

Merkitseminen ja annettavat tiedot

Vaatimustenmukaisuusvakuutuksen lisäksi radiolaitteen ja telepäätelaitteen mukana on oltava tiedot laitteen käyttötarkoituksesta (käyttötarkoituseroilmoitus).

Radiolaitteen myyntipäällyksestä ja käyttöohjeesta on riittävän selkeästi käytävä ilmi Euroopan unionin jäsenvaltiot tai maantieteelliset alueet, joissa laite on tarkoitettu käytettäväksi. Telepäätelaitteen tiedoista on selkeästi käytävä ilmi yleisen viestintäverkon liittymät, joihin

laite on tarkoitettu liitettäväksi.

Mitä 2 momentissa säädetään, ei koske yksinomaan televisio- tai radio-ohjelmistoja vastaanottamaan tarkoitettuja radiovastaanottimia.

24 §

Erityisten radiolaitteiden ja telepäätelaitteiden vaatimukset

Mitä 20—22 §:ssä säädetään, ei koske:

4) ilmailuradioviestinnässä käytettäviä ilma-aluksessa käytettäväksi tarkoitettuja radiolaitteita;

30 §

Häiriön aiheuttajan tunnistaminen ja paikantaminen

Viestintävirastolla on oikeus tarkkailla radioviestintää ja sen teknistä toteutusta radio- ja televisioviestintäviraston määräämällä tavalla. Luottamuksellisen radiolähetysten tunnistamistietoja saa tarkkailla ja käyttää vain siinä määrin kuin se on tarpeellista radioviestinnän häiriön aiheuttajan tai ilman radiolupaa käytettävän luvanvaraisen radiolähettimen tunnistamiseksi ja paikantamiseksi, häiriön poistamiseksi tai rajoittamiseksi sekä häiriön aiheuttajan syyteeseen saattamiseksi. Luottamuksellisen radiolähetysten sisältöä saa tarkkailla ja lähetysten sisällöstä saatuja tietoja saa käyttää kuitenkin vain, jos se on välttämätöntä turvallisuusradioviestinnän häiriön tunnistamiseksi, paikantamiseksi, poistamiseksi tai rajoittamiseksi taikka häiriön aiheuttajan syyteeseen saattamiseksi.

31 §

Tarkastus

Mitä edellä 3 momentissa säädetään Vies-

tintäviraston tarkastajasta, koskee myös rajavartiolaitoksen ja poliisin edustajaa.

5 luku

Erinäiset säännökset

39 §

Rangaistussäännökset

Joka tahallaan

1) pitää hallussaan tai käyttää radiolähetintä ilman vaadittua radiolupaa taikka käyttää radiolähetintä ilman vaadittua pätevyyttä tai kelpoisuutta,

2) rikkoo häiriön estämiseksi tai rajoittamiseksi annettua määräystä tai kieltoa,

3) rikkoo telelaitteen maahantuontia, myyntiä, kaupan pitämistä, toiselle luovutusta tai näytteille asettamista koskevaa säännöstä taikka laitteiden tutkittavaksi ottamisen yhteydessä annettua kieltoa taikka

4) rikkoo radiolaitteen tai telepäätelaitteen vaatimustenmukaisuuden varmistamista tai siihen liittyvää asiakirjojen säilyttämistä koskevaa säännöstä taikka laitteiden markkinoille saattamista, merkitsemistä tai käyttötarkoituksilmoitusta koskevaa säännöstä,

on tuomittava, jollei teosta muussa laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, radiotaajuuksista ja telelaitteista annetun lain rikkomisesta sakkoon.

40 §

Muutoksenhaku

Viestintävirastolla on oikeus hakea valittamalla muutosta päätökseen, jolla Viestintäviraston päätös on kumottu tai jolla sitä on muutettu.

43 a §

Varautuminen ja poikkeusolot

Liikenne- ja viestintäministeriön Huolto-

varmuuskeskuksen esityksestä määräävät keskeiset radiotaajuuksien käyttäjät ja käyttäjäryhmät ovat velvollisia yhteistyössä Viestintäviraston kanssa valmiussuunnittelulla ja poikkeusoloihin varautumisella sekä muilla toimenpiteillä huolehtimaan radiotaajuuksien riittävän häiriöttömästä ja tehokkaasta käytöstä myös poikkeusoloissa ja normaaliolojen häiriötilanteissa.

43 b §

Puolustusvoimien ja rajavartiolaitoksen tiedonsaantioikeus

Puolustusvoimilla ja rajavartiolaitoksella on salassapitovelvollisuuden estämättä oikeus saada Viestintävirastolta taajuuksien käyttöä koskevia valmiussuunnittelun ja poikkeusoloihin varautumisen kannalta merkityksellisiä tietoja.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .

Helsingissä 6 päivänä lokakuuta 2006

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Liikenne- ja viestintäministeri *Susanna Huovinen*

Liite
Rinnakkaisteksti

Laki

radiotaajuuksista ja telelaitteista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti:

muutetaan radiotaajuuksista ja telelaitteista 16 päivänä marraskuuta 2001 annetun lain (1015/2001)

6 §:n 2 momentti, 7 §:n 1 momentti, 8 §:n 3 momentti, 10 §:n 4 momentin 2 kohta, 19 §:n 5 momentti, 21 §:n 1 momentin 3 b kohta, 21 d §, 22 §:n 2 momentti, 24 §:n 1 momentin 4 kohta 30 §:n 1 momentti, 31 §:n 4 momentti ja 39 §:n 1 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat, 6 §:n 2 momentti, 8 §:n 3 momentti, 21 §:n 1 momentin 3 b kohta, 21 d §, 24 §:n 1 momentin 4 kohta ja 31 §:n 4 momentti laissa 46/2005, 19 §:n 5 momentti ja 22 §:n 2 momentti laissa 399/2003 sekä 39 §:n 1 momentti osaksi viimeksi mainitussa laissa ja mainitussa laissa 46/2005, sekä

lisätään 4 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi mainituissa laeissa 399/2003 ja 46/2005, uusi 3 d kohta, 6 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi viimeksi mainituissa laeissa, uusi 5 momentti, 7 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi viimeksi mainituissa laeissa, uusi 7 momentti, 10 §:n 4 momenttiin uusi 2 a kohta ja pykälään, sellaisena kuin se on osaksi mainitussa laissa 399/2003, uusi 8 momentti, 12 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi viimeksi mainitussa laissa ja mainitussa laissa 46/2005, uusi 4 a kohta ja 2 momentti, 15 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi mainitussa laissa 46/2005, uusi 7 ja 8 momentti, lakiin uusi 21 e §, 22 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi mainituissa laeissa 399/2003 ja 46/2005, uusi 3 momentti, 40 §:ään uusi 2 momentti sekä lakiin uusi 43 a ja 43 b § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

4 §

4 §

Määritelmät

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

3 d) **kiinteällä asennuksella** viestintäverkkolaitteiden yhdistelmää, joka on asennettu pysyvään käyttöön ennalta määritellyn paikkaan;

6 §

6 §

Radiotaajuuksien käyttö

Radiotaajuuksien käyttö

Valtioneuvosto vahvistaa viestintämarkkinalain (393/2003) 4 §:ssä tarkoitettuun

Valtioneuvosto vahvistaa käyttösuunnitelman:

toimilupaa edellyttävään teletoimintaan, sekä televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain (744/1998) 7 §:ssä tarkoitettuun toimiluvanvaraiseen televisio- ja radiotoiminnan harjoittamiseen määrättyjen taajuusalueiden käyttösuunnitelman.

7 §

Radiolupa

Radiotaajuuksien tehokkaan, tarkoituksenmukaisen ja riittävän häiriöttömän käytön takaamiseksi radiolähtetimen hallussapitoon ja käyttöön on hankittava lupa (radiolupa), jollei 2, 3 tai 5 momentista muuta johdu.

1) viestintämarkkinalain (393/2003) 4 §:ssä tarkoitettuun toimilupaa edellyttävään teletoimintaan;

2) televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain (744/1998) 7 §:ssä tarkoitettuun toimiluvanvaraiseen televisio- ja radiotoiminnan harjoittamiseen määrättyille taajuusalueille; ja

3) 5 momentissa tarkoitetuille taajuusalueille

Viestintäviraston on 1 momentissa tarkoitettuja määräyksiä valmistellessaan toimitettava yhteistyössä liikenne- ja viestintäministeriön kanssa. Jos liikenne- ja viestintäministeriö katsoo, että yksittäisen taajuusalueen käyttöä koskevalla määräyksellä voi olla huomattavia vaikutuksia viestintämarkkinoiden yleiseen kehitykseen, liikenne- ja viestintäministeriö voi päättää, että kyseisen taajuusalueen käyttösuunnitelma vahvistetaan 2 momentissa tarkoitettussa taajuusalueiden käyttösuunnitelmassa.

7 §

Radiolupa

Radiotaajuuksien tehokkaan, tarkoituksenmukaisen ja riittävän häiriöttömän käytön takaamiseksi radiolähtetimen hallussapitoon ja käyttöön on hankittava lupa (radiolupa), jollei jäljempänä tässä pykälässä toisin säädetä.

Tampereen yleissopimuksessa televiestintän voimavarojen antamisesta suuronnettomuuksien lievittämiseen ja pelastustoiimiin (SopS 15/2005) tarkoitettu vieraan valtion henkilöstö ei tarvitse radiolupaa sopimuksessa tarkoitetuissa pelastustoimissa ja suuronnettomuuksien lievittämisessä käytettävän radiolähtetimen hallussapitoon ja käyttöön, jos radiolähtetimen hallussapidosta ja käytöstä on ilmoitettu Viestintävirastolle ja radiolähtetimen rakenteesta ja suunnitellusta käytöstä on annettu Viestintävirastolle sen pyytämät tiedot.

8 §

Lupaehdot

Viestintävirasto voi radioluvan voimassa ollessa muuttaa lupaehtoja ilman luvanhaltijan suostumusta, jos se on välttämätöntä radiotaajuuksien suunnitelmien muuttumisen, taajuuksia koskevien määräysten tai kansainvälisten sopimusvelvoitteiden vuoksi, taikka jos se on perusteltua radioviestinnän häiriöiden estämisen tai poistamisen vuoksi. Lupaehtoja voidaan muuttaa myös, jos se on välttämätöntä markkinoilla toimivan teleyrityksen taloudellisissa tai teknisissä toimintaedellytyksissä tapahtuvan muutoksen, markkinoille tulevan uusista teleyrityksen taikka vastaavan muun markkinaolosuhteiden muutoksen aiheuttamasta tarpeesta uudelleen järjestellä radiotaajuuksien käyttöä.

8 §

Lupaehdot

Viestintävirasto voi radioluvan voimassa ollessa muuttaa lupaehtoja ilman luvanhaltijan suostumusta, jos se on välttämätöntä radiotaajuudelle vahvistetun käyttösuunnitelman muuttumisen, taajuuksia koskevien määräysten tai kansainvälisten sopimusvelvoitteiden vuoksi taikka jos se on perusteltua radioviestinnän häiriöiden estämisen tai poistamisen taikka radiotaajuusalueen ensisijaisen käyttötarkoituksen mukaisen käytön vuoksi. Lupaehtoja voidaan muuttaa myös, jos se on välttämätöntä markkinoilla toimivan teleyrityksen taloudellisissa tai teknisissä toimintaedellytyksissä tapahtuvan muutoksen vuoksi taikka johtuu uuden teleyrityksen tulosta markkinoille, tai vastavasta muusta markkinaolosuhteiden muutoksen aiheuttamasta tarpeesta järjestellä uudelleen radiotaajuuksien käyttöä.

10 §

Radioluvan ja taajuusvarauksen myöntäminen

Jollei 5—7 momentista muuta johdu, radiolupa tai 9 §:ssä säädetty edellytykset täyttävä taajuusvaraus on myönnettävä, jos:

2) taajuusalueelta on osoitettavissa teknisesti tarkoituksenmukaisia radiotaajuuksia hakijan käytettäväksi tai varattaviksi;

10 §

Radioluvan ja taajuusvarauksen myöntäminen

Jollei 5—7 momentista muuta johdu, radiolupa tai 9 §:ssä säädetty edellytykset täyttävä taajuusvaraus on myönnettävä, jos:

2) taajuusalueelta on osoitettavissa teknisesti tarkoituksenmukaisia radiotaajuuksia hakijan käytettäväksi tai varattaviksi;

2a) radiolähettimen vaatimustenmukaisuus on varmistettu; ja

Radioluvan hakija ja haltija sekä tarvittaessa myös muu teleyritys ovat velvollisia antamaan Viestintävirastolle sen pyytämät 7 momentissa tarkoitetun luparatkaisun tekemisessä tarvittavat tiedot.

12 §

Radioluvan ja radiotaajuuksien varauksen peruuttaminen

Viestintävirasto voi kokonaan tai osittain peruuttaa radioluvan tai radiotaajuuksien varauksen, jos:

12 §

Radioluvan ja radiotaajuuksien varauksen peruuttaminen

Viestintävirasto voi kokonaan tai osittain peruuttaa radioluvan tai radiotaajuuksien varauksen, jos:

4 a) edellä 6 §:n 4 momentissa tarkoitetut radioluvan myöntämisen edellytykset eivät enää täyty;

Edellä 1 momentin 3 kohdassa tarkoitusta määräajan asettamispäätökseen ei saa erikseen hakea muutosta valittamalla..

15 §

Pätevyyden osoittaminen

15 §

Pätevyyden osoittaminen

Viestintävirasto voi peruuttaa 3 momentissa tarkoitetun tutkinnon vastaanottajaa koskevan määräyksen, jos tutkinnon vastaanottaja ei enää täytä momentissa säädettyjä tutkinnon vastaanottajaksi määräämisen edellytyksiä tai olennaisesti rikkoo sen toimintaa koskevia säännöksiä ja määräyksiä.

Viestintävirasto voi tarvittaessa antaa tarkempia määräyksiä tutkintojen vastaanottamisesta.

19 §

Maahantuonti, myynti, kaupan pitäminen, esittely ja käyttö

Radiolähetintä ei saa käyttää radioviestintään, jos sen ei ole varmistettu täyttävän 20 tai 24 §:ssä säädettyjä vaatimuksia. Radiolähetintä saa kuitenkin käyttää radioviestintä-

19 §

Maahantuonti, myynti, kaupan pitäminen, esittely ja käyttö

Radiolähetintä ei saa käyttää radioviestintään, jos sen ei ole varmistettu täyttävän 20 tai 24 §:ssä säädettyjä vaatimuksia. Radiolähetintä saa kuitenkin käyttää radioviestintä-

Voimassa oleva laki

tään, jos sen käyttöoikeus on hyväksytty 7 §:n 4 momentissa tarkoitetulla tavalla tai jos Viestintävirasto on myöntänyt 7 §:n 1 momentissa tarkoitetun radioluvan sen hallussapitoon ja käyttöön radiolaitteiden tutkimus- ja kehittämistoiminnassa.

21 §

Vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyt

Telelaitteen vaatimustenmukaisuus on osoitettava:

3 b) sähköturvallisuuslain (410/1996) 14 §:ssä tarkoitetun tarkastuslaitoksen todistuksen tai kertomuksen sisältävällä tuotevalvonnalla; tai

21 d §

Viestintäverkkolaitteen vaatimustenmukaisuuden varmistaminen

Viestintäverkkolaitteen, jonka valmistaja on soveltanut sähkömagneettista yhteensopivuutta koskevia, Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä julkaistuja yhdenmukaistettuja standardeja vastaavia kansallisia standardeja tai sellaisia kansallisia standardeja, joiden soveltamisalaa koskevia yhdenmukaistettuja standardeja ei ole, vaatimustenmukaisuus on osoitettava 21 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetulla arviointimenettelyllä.

Viestintäverkkolaitteen, jonka valmistaja ei ole soveltanut 1 momentissa tarkoitettuja standardeja tai on soveltanut niitä vain osittain, vaatimustenmukaisuus on osoitettava 21 §:n 1 momentin 3 b kohdassa tarkoitetulla arviointimenettelyllä.

Ehdotus

tään, jos sen käyttöoikeus on hyväksytty 7 §:n 4–7 momentissa tarkoitetulla tavalla tai jos Viestintävirasto on myöntänyt 7 §:n 1 momentissa tarkoitetun radioluvan sen hallussapitoon ja käyttöön radiolaitteiden tutkimus- ja kehittämistoiminnassa.

21 §

Vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyt

Telelaitteen vaatimustenmukaisuus on osoitettava:

3 b) sähköturvallisuuslain (410/1996) ~~no-~~jalla säädetyllä tuotannon sisäisellä tarkastuksella tai ilmoitetun tarkastuslaitoksen lausunnon sisältävällä tuotannon sisäisellä tarkastuksella; tai

21 d §

Viestintäverkkolaitteen vaatimustenmukaisuuden varmistaminen

Viestintäverkkolaitteen vaatimustenmukaisuus on osoitettava 21 §:n 1 momentin 3 b kohdassa tarkoitetulla arviointimenettelyllä.

21 e §

Kiinteä asennus

Kiinteä asennus on tehtävä noudattaen hyviä teknisiä käytäntöjä siten, että kiinteä asennus täyttää 20 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetut sähkömagneettista yhteensopivuutta koskevat suojavaatimukset. Kiinteän asennuksen vaatimustenmukaisuutta sähkömagneettisen yhteensopivuuden osalta ei tarvitse osoittaa 21 §:ssä tarkoitetulla arviointimenettelyllä.

Sen estämättä, mitä 19 §:n 3 momentissa ja 21 d §:ssä säädetään, viestintäverkkolaitteen, joka on tarkoitettu tiettyyn kiinteään asennukseen ja jota ei pidetä kaupan, vaatimustenmukaisuutta ei tarvitse osoittaa 20 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettujen sähkömagneettista yhteensopivuutta koskevien suojavaatimusten osalta eikä sitä tarvitse merkitä Viestintäviraston 22 §:n 1 momentin nojalla määräämällä merkinnällä.

Kiinteän asennuksen haltija on velvollinen nimeämään henkilön, joka on vastuussa siitä, että kiinteä asennus on 1 momentin mukainen ja antamaan Viestintävirastolle pyynnöstä tiedon vastuuhenkilöstä.

Viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä kiinteän asennuksen tekemisessä noudatettavasta menettelystä ja vastuuhenkilön nimeämisestä ja ilmoittamisesta sekä kiinteään asennukseen ja siihen tarkoitettuun viestintäverkkolaitteeseen liittyvistä asiakirjoista ja niihin liittyvästä kirjaamis- ja säilyttämisvelvollisuudesta.

22 §

Merkitseminen ja annettavat tiedot

Vaatimustenmukaisuusvakuutuksen lisäksi radiolaitteen ja telepäätelaitteen mukana on oltava *suomen ja ruotsin kielellä* tiedot laitteen käyttötarkoituksesta (käyttötarkoitusilmoitus). Radiolaitteen myyntipäällyk-

22 §

Merkitseminen ja annettavat tiedot

Vaatimustenmukaisuusvakuutuksen lisäksi radiolaitteen ja telepäätelaitteen mukana on oltava tiedot laitteen käyttötarkoituksesta (käyttötarkoitusilmoitus). Radiolaitteen myyntipäällyksestä ja käyttöohjeesta on riit-

Voimassa oleva laki

sestä ja käyttöohjeesta on selkeästi käytävä ilmi ne Euroopan unionin jäsenvaltiot tai maantieteelliset alueet, joissa laite on tarkoitettu käytettäväksi. Telepäätelaitteen tiedoista on selkeästi käytävä ilmi ne yleisen viestintäverkon liittymät, joihin laite on tarkoitettu liitettäväksi.

24 §

Erityisten radiolaitteiden ja telepäätelaitteiden vaatimukset

Mitä 20—22 §:ssä säädetään, ei koske:

4) ilmailuradioviestinnässä käytettäviä radiolaitteita;

30 §

Häiriön aiheuttajan tunnistaminen ja paikantaminen

Viestintävirastolla on oikeus tarkkailla radioviestintää ja sen teknistä toteutusta radiotaajuuksien riittävän häiriöttömyyden ja tehokkaan käytön turvaamiseksi. Luottamuksellisen radiolähteyksen tunnistamistietoja saa tarkkailla ja käyttää vain siinä määrin kuin se on tarpeellista radioviestinnän häiriön aiheuttajan tunnistamiseksi ja paikantamiseksi, häiriön poistamiseksi tai rajoittamiseksi sekä häiriön aiheuttajan syytteeseen saattamiseksi. Luottamuksellisen radiolähteyksen sisältöä saa tarkkailla ja lähteyksen sisällöstä saatuja tietoja saa käyttää kuitenkin vain, jos se on välttämätöntä turvallisuusradioviestinnän häiriön tunnistamiseksi, paikantamiseksi, poistamiseksi tai rajoittamiseksi taikka häiriön aiheuttajan syytteeseen saattamiseksi.

Ehdotus

tävän selkeästi käytävä ilmi Euroopan unionin jäsenvaltiot tai maantieteelliset alueet, joissa laite on tarkoitettu käytettäväksi. Telepäätelaitteen tiedoista on selkeästi käytävä ilmi yleisen viestintäverkon liittymät, joihin laite on tarkoitettu liitettäväksi.

Mitä 2 momentissa säädetään, ei koske yksinomaan televisio- tai radio-ohjelmistoja vastaanottamaan tarkoitettuja radiovastaanottimia.

24 §

Erityisten radiolaitteiden ja telepäätelaitteiden vaatimukset

Mitä 20—22 §:ssä säädetään, ei koske:

4) ilmailuradioviestinnässä käytettäviä ilma-aluksessa käytettäväksi tarkoitettuja radiolaitteita;

30 §

Häiriön aiheuttajan tunnistaminen ja paikantaminen

Viestintävirastolla on oikeus tarkkailla radioviestintää ja sen teknistä toteutusta radiotaajuuksien riittävän häiriöttömyyden ja tehokkaan käytön turvaamiseksi. Luottamuksellisen radiolähteyksen tunnistamistietoja saa tarkkailla ja käyttää vain siinä määrin kuin se on tarpeellista radioviestinnän häiriön aiheuttajan tai ilman radiolupaa käytettävän luvanvaraisen radiolähteyksen tunnistamiseksi ja paikantamiseksi, häiriön poistamiseksi tai rajoittamiseksi sekä häiriön aiheuttajan syytteeseen saattamiseksi. Luottamuksellisen radiolähteyksen sisältöä saa tarkkailla ja lähteyksen sisällöstä saatuja tietoja saa käyttää kuitenkin vain, jos se on välttämätöntä turvallisuusradioviestinnän häiriön tunnistamiseksi, paikantamiseksi, poistamiseksi tai rajoittamiseksi taikka

häiriön aiheuttajan syytteeseen saattamiseksi.

31 §

Tarkastus

Mitä edellä 3 momentissa säädetään Viestintäviraston tarkastajasta, koskee myös rajavartiolaitoksen edustajaa.

5 luku

Erinäiset säännökset

39 §

Rangaistussäännökset

Joka tahallaan

1) pitää hallussaan tai käyttää radiolähetintä ilman vaadittua radiolupaa taikka käyttää radiolähetintä ilman vaadittua pätevyyttä tai kelpoisuutta;

2) rikkoo häiriön estämiseksi tai rajoittamiseksi annettua määräystä tai kieltoa;

3) rikkoo telelaitteen maahantuontia, myyntiä, kaupan pitämistä, toiselle luovutusta tai näytteille asettamista koskevaa säännöstä taikka laitteiden tutkittavaksi ottamisen yhteydessä annettua kieltoa; taikka

4) rikkoo radiolaitteen tai telepätelaitteen vaatimustenmukaisuuden varmistamista tai siihen liittyvää asiakirjojen säilyttämistä koskevaa säännöstä taikka laitteiden markkinoille saattamista, merkitsemistä tai käytötarkoituksilmoitusta koskevaa säännöstä,

on tuomittava, jollei teosta muussa laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, radiolain rikkomisesta sakkoon.

31 §

Tarkastus

Mitä edellä 3 momentissa säädetään Viestintäviraston tarkastajasta, koskee myös rajavartiolaitoksen ja poliisin edustajaa.

5 luku

Erinäiset säännökset

39 §

Rangaistussäännökset

Joka tahallaan

1) pitää hallussaan tai käyttää radiolähetintä ilman vaadittua radiolupaa taikka käyttää radiolähetintä ilman vaadittua pätevyyttä tai kelpoisuutta,

2) rikkoo häiriön estämiseksi tai rajoittamiseksi annettua määräystä tai kieltoa,

3) rikkoo telelaitteen maahantuontia, myyntiä, kaupan pitämistä, toiselle luovutusta tai näytteille asettamista koskevaa säännöstä taikka laitteiden tutkittavaksi ottamisen yhteydessä annettua kieltoa taikka

4) rikkoo radiolaitteen tai telepätelaitteen vaatimustenmukaisuuden varmistamista tai siihen liittyvää asiakirjojen säilyttämistä koskevaa säännöstä taikka laitteiden markkinoille saattamista, merkitsemistä tai käytötarkoituksilmoitusta koskevaa säännöstä,

on tuomittava, jollei teosta muussa laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, radiotaajuuksista ja telelaitteista annetun lain rikkomisesta sakkoon..

40 §

Muutoksenhaku

40 §

Muutoksenhaku

Viestintävirastolla on oikeus hakea valittamalla muutosta päätökseen, jolla Viestintäviraston päätös on kumottu tai jolla sitä on muutettu.

43 a §

Varautuminen ja poikkeusolot

Liikenne- ja viestintäministeriön Huolto- ja varmuuskeskuksen esityksestä määräämät keskeiset radiotaajuuksien käyttäjät ja käyttäjäryhmät ovat velvollisia yhteistyössä Viestintäviraston kanssa valmiussuunnittelulla ja poikkeusoloihin varautumisella sekä muilla toimenpiteillä huolehtimaan radiotaajuuksien riittävän häiriöttömästä ja tehokkaasta käytöstä myös poikkeusoloissa ja normaaliolojen häiriötilanteissa.

43 b §

Puolustusvoimien ja rajavartiolaitoksen tiedonsaantioikeus

Puolustusvoimilla ja rajavartiolaitoksella on salassapitovelvollisuuden estämättä oikeus saada Viestintävirastolta taajuuksien käyttöä koskevia valmiussuunnittelun ja poikkeusoloihin varautumisen kannalta merkityksellisiä tietoja.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .
